

Szerkesztőség és Kiadóhivatal

SZUBOTICA

ZMAJ JOVIN TRG 3

Telefonok

Kiadóhivatal 8-58

Szerkesztőség 5-10, 8-52

NAPILÓ

Kiadóhivatal és belső

egyedévre 165 dinár

egy hónapra 55 dinár

Regisztrált

minden nap, hétfőn és
szombatnapon is

XXX. EVFOLYAM

SZUBOTICA, 1929. JUNIUS 20.

160. SZAM

CSÜTÖRTÖK

A Vajdaság fényesen teljesítette kötelességét az Agrárbank részvényeinek jegyzése terén

„A nemzeti kisebbségek vetélkednek a jegyzésben a nemzeti elemekkel“

Matkovics Dobrica tartományi főispán a bácskai polgárság hazaszeretetről és áldozatkészségéről

A *Bácsme gyei Napló* szombori munkatársa felkereste Matkovics Dobrica tartományi főispánt, aki azokkal a hírekkel kapcsolatban, mint ha a Vajdaságban lanyhán folya az Agrárbank részvényeinek jegyzése, a következő felvilágosítást volt szives adni:

— Mindeztideig koraiak voltak ezek a hírek és nem feleltek meg a tényállásnak. Amint az most bebizonyult, éppen ellenkezőleg

a Vajdaság, de különösen a bácskai tartomány fényesen teljesítette kötelességét.

A lakosság teljes egészében megértette felső királyának magasztos példáját és azt olyan lelkesen követte, hogy

a jegyzett részvények száma nagyon kellemesen fogja meglegni azokat, akik nem ismerték eléggé a bácskai polgárság hazaszeretét és áldozatkészségét.

A polgárság minden rétege jegyzett részvényeket, de különösen a földművesek. Már idáig vannak községek, ahol két-háromszor annyit jegyeztek, mint amennyi várható volt.

Különösen minden dicsőretet megérdemel, hogy a nemzeti kisebbségek vetélkednek a jegyzések terén a nemzeti elemekkel és ezzel fényes választ adnak egyes külföldi orgánomoknak a közel-múltban történt támadásaira.

Röviden: a Vajdaság ezuttal is meg fogja tartani elsőségét a hazaszeretet manifestálásában, amint azt a múltban tette és a jövőben is tenni fogja.

*

A kedvezményezett Agrárbank részvényesei iránt szerdán Szuboticán is nagy mértékű oltott az érdeklődés. A szubotici városi tisztviselők küldöttsége szerdán délelőtt felkereste *Osztójics Szelimir* polgármestert és a küldöttség tagjai közölték, hogy fizetésükből ők is hajlandók nagyobb összegű részvényt jegyezni.

Szerdán délután többszáz főből álló kereskedő küldöttség jelent meg *Osztójics Szelimir* polgármesternél. A polgármester a közgyűlési teremben fogadta a kis-kereskedőket és iparosokat, akiket Burnáti kereskedő vezetett. A kereskedők kérelmére *Osztójics* polgármester előadást tartott a kereskedőknek az Agrárbank céljairól.

Kijelentette a polgármester, hogy a részvényjegyzés mindenkinek erkölcsi és hazafias kötelessége.

— Itt nemcsak arról van szó — mondotta — hogy a földműveseket megerősítsük, hanem arról is, hogy az egész gazdasági élet vérkeringését normális mederbe terejlük. Miután az ország lakosságának hetvenkét százaléka földművelő, a földművelésadalm helyzetétől függ az egész lakosság jóléte is. Ha erős földművelő osztályunk lesz, akkor kereskedő, iparos és tisztviselő egyaránt érezni fogja ennek jótékony hatását.

Beszéde végén *Osztójics* polgármester felhívta a jelenlevőket, hogy anyagi erejükhöz képest jegyezzenek Agrárbank-részvényeket. Sok idő már nincs, mert a részvényjegyzések határideje e hó 22-ikén lejár.

A polgármester beszédét *Szuvaldzsics Sándor* főszámvéző tolmácsolta magyarul. A polgármester ezután felhívta a kereskedőket, hogy minden jogos panaszukkal keressék fel és ő igyekezni fog minden sérelmet orvosolni.

Illetékes helyen szerzett értesülésünk szerint a városi tanács a június 27-iki közgyűlésen javasolni fogja, hogy a város egy millió dinár értékű részvényt jegyezzen. A tisztviselők mintegy ötszáz ezer dinár értékű részvényt fognak jegyezni, míg a Városi Takarékpénztár félmillió dinárnál nagyobb összeggel vesz részt a jegyzésben. A városi tisztviselők és a városi üzemek közel két és fél millió dinárt fognak jegyezni. A ma-

gánosok, a vállalatok, valamint a különböző egyesületek jegyzéseivel együtt Szubotica jegyzése valószínűleg öt-hat millió dinárt fog kitenni. Szubotica tehát a részvényjegyzés utolsó napjaiban méltó módon járul hozzá a nagy állami és nemzeti érdekeket szolgáló akció sikeréhez.

Az Agrárbank részvényjegyzési akciója a Vajdaság egész területén nagy lendületet vett. Matkovics

Dobrica bácskai főispán legutóbb Kulán ismertette a kedvezményezett Agrárbank feladatát. Az értekezleten megjelentek a járás községeinek kiküldöttjei, továbbá magánosok és a nagyobb iparvállalatok képviselői. A főispán felhívta a községeket és a magánosokat, hogy vagyoni viszonyukhoz mérten vegyenek részt a bank megalapításában.

Novivrbász község hétfőn megtartott ülésén 220.000, Sztarivrbász község pedig 160.000 dinárt jegyzett. Sztarivrbászban a magánosok 210.000 dinár értékű részvényt jegyeztek.

Crvenka, Kula, Torza egyenként 220.000 dinárt, Kucura, Krsztar, Pribicevicsevo és Veprovdc egyenként 130.000 dinárt fognak jegyezni. A crvenkai környék egy millió dináros jegyzést jelentett be. A kulai járásban előreláthatólag öt millió dinárra fog rugni a részvényjegyzés összege és ehhez jön még a magánosok részvényjegyzése, amely szintén el fogja érni az egy milliót.

Bácska leggazdagabb járása, mint előrelátható volt, szintén egyszerűen kiveszi részét a részvényjegyzésből.

Stresemann szerdán Párisban tanácskozott Brianggal és Poincaréval

A nagyfontosságú tanácskozáson a jövételi fizetési tervet megelőző ratifikálásáról és a nemzetközi politikai értekezlet összehívásáról volt szó

Párisból jelentik: Az eredeti terv szerint Stresemann német hírodalmi külügyminiszter szerdán reggel 9 óra 30 perckor a német népszövetségi delegáció tagjaival Barcelonából Párisba érkezett.

Stresemann üdvözlésére a pályaudvaron Höss párisi német nagykövet és a nagykövetség személyzetén kívül megjelent Leger, Briand külügyminiszter kabinetirodai főnöke és Ouninones de Leon párisi spanyol nagykövet. Stresemann a pályaudvarról Höss nagykövettel a német követségre hajtatott, majd fél-tizenkettőkor

Stresemann a Quay d'Orsayra ment, ahol tiszteletére Briand villásreggelit adott.

A villásreggeli konferencia követte, amelynek különösen nagy jelentőséget ad az a körülmény, hogy a francia kormány a keddi minisztertanácson hozzájárult a Young-féle jövételi tervhez és tanácskozott a Rajnavidek korábbi kiűritéséről is.

A szerdai tanácskozáson Poincaré Stresemann és Briand vett részt és elsősorban a jövételi fizetési tervet megelőző becikkelyezéséről, valamint a nemzetközi politikai értekezlet összehívásáról volt szó.

A *New York Herald* párisi kiadásának értesülése szerint a francia kormány azt szeretné, ha ez a nemzetközi értekezlet valamelyik svájci városban, lehetőleg Locarnóban lenne augusztus elején.

Macdonald és Amerika londoni követe az őszinte leszerelés készségét hangoztatják

A tengeri leszerelés megvalósítása után az európai kontinentális hadseregek leszerelését is meg akarják valósítani — Macdonald megtiltja minisztertanácsainak a publicisztikai tevékenységet

Macdonald visszaérkezett Londonba

Londonból jelentik: Macdonald miniszterelnök skóciai pihenőhelyéről szerdán repülőgépen visszaérkezett Londonba és csütörtökre minisztertanácsot hívott egybe.

A miniszterelnöknek a *Sunday Times*ben megjelent cikke körül keletkezett vihar szerdára elült, de valószínű, hogy

a parlament összeülése után Macdonaldnak a kisebbségi kérdéssel írt cikke szobakerül az alsóházban,

mert Lloyd George aligha fogja elmulasztani a kedvező alkalmat, hogy kellemetlenséget szerezzen Macdonaldnak. A miniszterelnök körében azt beszélik, hogy

Macdonald visszavonta minden eddigi cikkének közlési jogát

a *General Press* hírugynökségtől és valószínűnek tartják, hogy

Macdonald követni fogja Baldwin példáját, aki minisztertanácsainak egyenesen megtiltotta, hogy publicisztikai téren működjenek.

Az egész angol sajtóban osztatlan tetszést keltettek Macdonald és Dawes tábornok keddi nyilatkozatai, amelyekben

mindkét államférfi kormányai őszinte leszerelési készségét hangoztatta.

A munkáspárt hivatalos lapja, a *Daily Herald*, a leszerelés azonnali megvalósítását sürgeti, emellett azonban elismeri, hogy a kitűzött cél megvalósítása nem lesz egészen könnyű, mert még mindig nagy nehézségeket kell leküzdeni. A siker azonban biztos — írja a lap, —

ha az angol nemzet teljes egészében csatlakozik Macdonald felhívásához és támogatja törekvéseiben.

A *Daily Chronicle* a tárgyalások sikerének zálogát Dawes tábornok amerikai nagykövet személyében látja. Ugy az angol, mint az amerikai nemzet őszintén óhajtja a tengeri leszerelést és ha egyszer az első próba sikerül, akkor könnyű lesz a többi súlyos probléma megoldása is. A lap szerint

a tengeri leszerelés megvalósítása után az európai kontinentális hadseregek leszerelésének kell következni.

Mint Washingtonból jelentik, Tydings szenátor indítványt terjesztett be a szenátusban, amelyben felszólítja Hoover elnököt, hogy hívjon össze haladéktalanul konferenciát a szárazföldi, légi és tengeri leszerelés megvalósítására.

Nem veszik át az új szuboticaí aszfaltot A szakértőbizottság a város több helyén meg nem felelőnek találta az új uccaburkolatokat

A szuboticaí városi képviselőtestület, mint jelentéket, elhatározta, hogy az új aszfaltburkolatokat, amelyeket a múlt év őszén és az idén tavasszal készítettek el, szakbizottsággal vizsgálattja felül és ez a bizottság fogja az aszfaltburkolatok hivatalos átvetelét is eszközölni.

Az aszfaltburkolatok felülvizsgálása hétfőn kezdődött és szerdán ért véget. A bizottság tagjai voltak *Ostojics Szelmir* polgármester, *Vidkovic* Antun képviselőtestületi tag, *Pendzics* György képviselőtestületi tag, *Micics* mérnök, a beogradi tehnikai fakultás tanára, *Jelinc* vasutagazgatási mérnök, *Petrovics* Koszta városi főmérnök, *Tomandl* Ottó városi mérnök és *Miljaseki* Remija városi számvevő.

A szakbizottság hétfőn felmérte az átvizsgált területeket és kedden készítette el jelentését, amelyet szerdán ismertettek a városi tanács ülésén. A szakbizottság átvizsgálta a zemuni aszfaltgyár által készített munkálatokat és elhatározta, hogy az aszfaltot nem veszi át, mert az sok helyen nincs a szerződés előírásainak megfelelően elkészítve. A bizottság kötelezte a vállalatot, hogy a javításokat minél előbb végeztesse el.

A részletes jelentés szerint a bizottság a beton-

munkálatokat és a kerámitmunkákat megfelelőnek találta. Általában a munkálatok hatvan százaléka megfelelő.

A Labor-palotától a Szilberleitner gyógyszerárú terjedő útvonalon az 1.500 négyzetméter területű aszfaltburkolatot nem vette át a bizottság. A Korhec-cég főüzlete és a Nitvin-cég közötti aszfalt hasonlóképpen nem felel meg. Ezt a részt a bizottság véleménye szerint újból meg kell csinálni, mert az a veszély fenyeget, hogy nagyobb zápor esetén a teret ellepi a víz. Ezenkívül még több helyen találtak kisebb hibákat, amelyeket szintén jegyzőkönyvbe foglaltak.

A zemuni gyár 12.474 négyzetméter aszfaltot készített és ebből 2500 négyzetmétert nem vettek át. A vállalat a Karagyorgye-teret, a Szabadság-teret, a Cara Dusana utcát, az Aleksandrova utcát, a Fra Jese-teret és a Knez Mihailova utcát burkolta.

A városi tanács a bizottságnak erről a határozatról a napokban fogja értesíteni a zemuni aszfaltgyárat. A gyár költségvetése a munkára 4.920.000 dinár volt, de a városi tanács ezt az összeget 4.903.000 dinárra redukálta. Ennek a pénznek részletekben való fizetését azonban csak akkor kezdik meg, ha a vállalat a javításokat elvégeztette.

Csónakon akart Törökországba szökni egy tizenöt éves kislány, aki megbukott a vizsgán Kenyeret, szalonnát és egy iskolai térképet vitt magával az utra

Zagrebból jelentik: Különös jelenet látszódtott le kedden a délelőtti órákban a zagrebi strandfürdő közelében. A fürdőzők tíz óra tájban egy rozoga csónakra lettek figyelmesek, amely a meglehetősen sebességgel folyó közepén haladt. A bennülő fürdőruhás nő egy vékony ruddal igyekezett a csónakot hajtani. A néhány deszkából álló primitív tákolmány azonban nem engedelmességet az »evező« nyomásának és a csónak láthatólag erősen küzdött a hullámokkal. Megmegállt, megfordult és a bennülő nő kétségbeesett erőfeszítéseket tett, hogy a csónak előrehaladását biztosítsa.

Több csónakba ültek és a folyó közepe felé eveztek. Amikor közel értek, meglepetve látták, hogy a csónak utasa egy alig tizenöt éves fürdőkosztümös leányka, aki ekkor már feladta a hullámokkal folytatott küzdelmet és sirdogálva állt a veszedelmesen ingó csónak orrában. A segélycsónak utasai között volt egy rendőr is, aki igazolásra szolgáltatta fel a leányt. A kislány sirva mondomta el, hogy F. I.-nak hívják, egy zagrebi hivatalnok leánya és az egyik zagrebi

leányliceum tanulója. A kislány bevallotta, hogy a csónakot megtakarított zsebpénzén titokban vásárolta, mert elhatározta, hogy megszökik a szülői házól és csónakon Törökországba megy. A kalandos tervre az készítette, hogy az osztályvizsgán több tantárgyból megbukott és emiatt szülei erőlyesen megdorgálták.

A kislányt ekkor áthelyezték a másik csónakba és bevitték a rendőrségre, majd értesítették a szülőket, akik megdöbbenéssel értesültek kislányuk kalandos tervéről.

A rozoga csónakban néhány darab kenyeret, pár ruhadarabot és nagy darab szalonnát és egy iskolai térképet találtak. A kis iskoláslány, akinek fantáziáját valószínűleg megzavarták a kalandorfilmek és a seletés olvasmányok, ezzel az utraválóval akart utrakelni Törökország felé. Arra a kérdésre, hogy miérten éppen Törökországot választotta, nem tudott felelni, csak hangtalanul sirdogált.

A rendőrség a kalandvágyó kislányt átadta a szülőöknek.

Noviszád gazdasági szervezetei nagy mozgalmat indítanak a postaigazgatóság áthelyezése ellen

A város közzgazdasági vezetőinek nyilatkozata

Noviszádról jelentik: Noviszádon feltűnést keltett az építésügyi miniszterium legújabb rendelete, amely szerint az ország postaigazgatási szempontból öt »Oblasna tehnička uprava«-ra lesz beosztva és pedig Szkopje, Szarajevó, Beograd, Zagreb és Ljubljana székhellyel. Észert a noviszadi postaigazgatóság, amelynek hatásköre kiterjed a Vajdaságra és Szerbia egy részére, megszűnne, illetve beolvadna a Beogradban létesítendő »Oblasna tehnička uprava«-ba.

A postaigazgatóság megszüntetésének híre megmozdult nemcsak Noviszád, de a Vajdaság minden gazdasági szervezete, mert a postaigazgatóságnak Noviszádról való elhelyezése súlyos sérelmet jelent az egész Vajdaságra.

Kedden Beogradban Szavkovics Szevan építésügyi miniszter elnöklele alatt értekezletet tartottak a posta-, távírdá- és távbeszélő igazgatóságok vezetői, mely értekezleten a miniszter ismertette a miniszterium újraszervezéséről szóló új törvényt, amelyekre vonatkozólag az értekezleten résztvevő igazgatók megtették észrevételeiket.

Rupetz Rezső noviszadi postaigazgató kifejtette az értekezleten, hogy az ország legnagyobb postaigazgatósági területe ezideig Noviszádon volt, amelynek körzetébe tartozott a legtöbb postahivatal és amely a Vajdaságon kívül Szerbia jelentékeny részének postaszolgálatát is feleltette. A noviszadi postaigazgatóság megszüntetése súlyos hátrányt jelent nemcsak ennek az országrésznek, de magára a postai szolgálatra is és ezért — még ha a beogradi és beogradkörnyéki posták számára Beogradban külön postaigazgatóságokat is létesítenek — mindenképpen a szolgálat és a költések szempontjából valóban tartja, ha a noviszadi postaigazgatóság fennmaradna és a

Vajdaság és Szerémség postaügyeinek felettes foruma maradna.

Rupetz Rezső postaigazgató az érvek egész sorozatát vonlatta fel a noviszadi postaigazgatóságnak mai székhelyén való megmaradása mellett.

Értesüléseink szerint a noviszadi postaigazgatóság áthelyezése befejezett tény, legfeljebb arról lehet még szó, hogy az áthelyezést egy időre elhalasszák, amíg Beogradban a postaigazgatóság számára létesítendő épület el készül.

A postaigazgatóság áthelyezésének terve sorompóba szolgáltatta a Vajdaság gazdasági érdekeltségének vezetőit.

Kérdést intéztünk ezügyben a noviszadi vezető gazdasági szervezetekhez és közéleti tényezőkhöz, hogy milyen lépéseket kívánnak tenni a noviszadi postaigazgatóság megmaradása érdekében.

Körkérdésünkre dr. *Dungyverszki* Gedeon, a noviszadi tőzsde elnöke kijelentette, hogy a noviszadi postaigazgatóságnak Beogradba való áthelyezése érthető módon foglalkoztatja a noviszadi és a vajdasági gazdasági köröket. A noviszadi érték- és termény-tőzsde minden lehető eszközt meg fog ragadni, és a többi gazdasági szervezettel karöltve behívnyltsa az építésügyi miniszternek, hogy a noviszadi postaigazgatóságnak Noviszádon való meghagyása nemcsak a gazdasági köröknek nagy és fontos érdeke, de érdeke magának a postai szolgálatnak is. A közeli napokban értekezletre fognak összejúlni a noviszadi gazdasági szervezetek és egyöntetű közös akcióban fognak megállapodni, amely akcióban maga a város és a tőrszolgálat egyéb rétegei is részt fognak venni.

Dr. *Milicovics* Mijo, a noviszadi kereskedelmi, gyáripari és iparkamara titkára rámutat arra, hogy

a Vajdasághól a legnagyobb a külföldre irányuló export s ezzel kapcsolatosan igen sürtek a nemzetközi telefonbeszélgetések és Noviszádon szólnak azok a nagy cégek, amelyek az egész ország területére postai szállítják cikkeiket. Noviszádon több olyan cég van, amely naponta 300—400 postai küldeményt ad fel.

— Az ilyen intenzív postai, távírdai és távbeszélő szolgálat feltétlenül megkívánja, hogy a postaigazgatóság ezen a területen legyen, mert csak ilyen módon lehetséges, hogy a felettes ellenőrző hatóság állandó kapcsolatot tart fenn a postahivatalokkal és itt helyben, közvetlenül értesüljön a gazdasági körök kívánásairól, amelyeknek gyors teljesítése nemcsak gazdasági körök érdeke lehet, de sokszor államérdeket képeznek. A gazdasági körök mindent el fognak követni, hogy a noviszadi postaigazgatóság megmaradjon Noviszádon, a Vajdaság fővárosában.

Hasonló értelemben nyilatkozik a postaigazgatóság áthelyezésének tervéről dr. *Tabakovics* Alekszandar, a noviszadi Lloyd főtítkára is. aki elmondotta, hogy a Lloyd vezetősége már a közeli napokban megteszi a lépéseket, nehogy a noviszadi gazdasági életet súlyosan érintő csapás bekövetkezhessek. A noviszadi és vajdasági kereskedelmnek és iparnak igen nagy érdeke, hogy ez az intézmény Noviszádon és így a Vajdaságban maradjon meg.

Dr. *Adamovics* István volt főispán, a noviszadi ügyvédi kamara elnöke elmondotta, hogy főispánsága idejében Noviszád városa nagy anyagi áldozatok árán hódította meg a város számára a postaigazgatóságot, amelynek elhelyezésére annakidején Becskereken nem volt alkalmas épület. Noviszád városa az Iskola utcában létesített városi tisztviselői épületet, rendeltetésétől eltérőleg, a postaigazgatóságnak ajánlotta fel és ugyanakkor a város gondoskodott is a nagyszámban idehelyezett postaigazgatósági tisztviselők megfelelő lakásáról is. A város egész lakossága még ezeken kívül más áldozatokat is hozott ezen intézményért, mely épen a legnagyobb lakásszükség idejében került Noviszádra és csak a lakosság nagy áldozatkészségének és önzetlenségének volt köszönhető, hogy a postaigazgatóság tisztviselői Noviszádon lakáshoz jutottak.

— A városnak kötelessége — folytatta Adamovics — hogy sürgős lépéseket tegyen az illetékes kormánytényezőknél, hogy a postaigazgatóság továbbra is megmaradjon Noviszádon.

Kijelentette még, hogy a csütörtöki városi közgyűlésen szóvá fogja tenni ezt a kérdést.

Az apa és fiai együtt jártak betörni Eltölték Hunyadi Pált és fiait

A szuboticaí törvényszéken szerdán ítélték Latínovics Milán tanácselnök büntető tanácsa *Hunyadi* Pál és társai bűnügyében. Hunyadi Pál többszörösen büntetett szuboticaí napszámos, egyik családi alapon szervezett szuboticaí betörőbandának a feje. Vele együtt a vádlottak padján ültek Szijártó István, Hunyadi törvénytelen fia, Rác István, aki Hunyadi mostani feleségének első házasságából származik, Rattmann József, aki szintén törvénytelen fia Hunyadiak, Hunyadi Pálné és végül Vituska Gizella, aki Szijártó István vádlottal él vadházasságban. A család tehát a vádlottak padján találkozott. A vád szerint Hunyadi és Szijártó 1929. február és március havában Szuboticaíban hat helyen tört be és különböző ingóságokat loptak el több ezer dinár értékben. A többi vádlott részben büntársakként, részben pedig, mint orgazdák állottak vád alatt.

A tárgyaláson a közzvadás *Gajics* Bogdán államügyész képviselte, a védelmet dr. *Matijevics* Lázár és *Dedics* Nikola ügyvédek látták el.

A bíróság elsőnek Hunyadi Pált hallgatta ki, aki a személyi adatainak felvételénél elmondotta, hogy ötvenéves, Szuboticaíban lakik, hat gyermeke van, napszámos. Eddig büntetve volt 1906-ban lopásért hat havi börtönrre, 1911-ben betöréses lopásért négy évi fegyházra, 1924-ben öt évi fegyházra. Ezeket a büntéseket mind kitéltötte. Az idén januárban szabadult ki a mitrovicai fegyházból.

Az elnök kérdésére, hogy bűnösnek érzi-e magát az ellene emelt vádakban, azt felelte: igen.

Az elnök: Adja elő, hogyan és hol követte el a betöréseket.

A vádlott: Február 26-ikára virradó éjjel roppant hideg éjszaka volt, elmentünk én és Szijártó István Vidkovic Antun házához. A kaput feltörtém, bementem az udvarra, utánam jött Szijártó is. Ezután a lakás egyik ablakának üvegét benyomtám, az ablakot kinyitottam és bementem a szobába. Szijártó kint maradt, hogy vigyázzon. Összepakoltam két dunnát, két párnát tollakkal, két ágyterítőt és közel husz kilogram derecét, ezt mind kiadtam Szijártónak és elmentünk.

— Mit csináltak a holmival?

— Hazavittük és az istállóban elrejtettük a szalma közé és két nap múlva Szijártóval elosztottunk és a holmit eladtuk. A Vidkovic eset után Lukács Gyulánál jártunk. Itt egy kamrából, amely lakattal volt bezárva, három sonkát vittünk el. A lakatot én törtém le az ajtóról. A lopott sonkát elosztottuk, én a rámeső részt elfogvasztottam, Szijártó az övét eladta. Ugyanabban a házban, ahol Lukács Gyula la-

kik, van Brunner Magda lakása is az udvarban. Innen különböző ruhaneműket vittünk el és eladtuk. Márciusban egy Bogisics István nevű vasutastól hat sonkát, ötvenkét liter zsírt, szalonnát és kolbászt vittünk el.

Az elnök ezután sorra kihallgatta a többi vádlottat is. Szijártó István szintén bűnösnek vallja magát és sorra beismeri a terhére rótt bűncselekményeket. A többi vádlott tagadta, hogy része van a betöréseken. A bíróság a vádlottak után a károsultakat tanuként hallgatta ki. Valamennyien egyformán úgy adták elő az eseteket, hogy a betörők oly ügyesen végeztek a dolgukat, hogy bár a tett elkövetésekor odahaza tartózkodtak, nem vettek észre semmi gyanus zajt. Mindig csak másnap reggel jöttek rá, hogy be-

török jártak náluk. A bizonyítási eljárás lefolytatása után elhangzottak a perbeszédék és a bíróság meghozta az ítéletet, amely szerint bűnösnek mondta ki Hunyadi Pál és Szijártó Istvánt betöréses lopás bűntettében és egyenként háromévi fegyházra ítélte őket, egyidejűleg kimondva azt is, hogy mindketten vizsgálati fogságban maradnak az ítélet jogerőre való emelkedéséig. Rácz Istvánt lopásért hat hónapos börtönrre ítélte a bíróság. Rácz szabaddalban van és az ítélet jogerőre való emelkedéséig szabaddalban marad. Rattmann Józsefet, aki vizsgálati fogságban van, lopásért kéthavi fegyházra ítéltek és elrendelték szabaddalra helyezését. Végül Hunyadi Pálnét és Vituska Gizellát felmentette a bíróság. Az elítéltek felebbezték az ítélet ellen.

Helybenhagyták az ítéletet a beogradi és noviszadi mezőgazdasági fősövetségek perében

A perköltséget 274.000 dinárról 28.000 dinárra szállították le

Noviszadról jelentik: A noviszadi törvényszéken szerdán tárgyalták másodfokon azt az érdekes polgári pert, amelyet a mezőgazdasági szövetségek beogradi fősövetsége indított a mezőgazdasági szövetségek noviszadi fősövetsége ellen. Ebben a perben a noviszadi járásbíró aprilis hó 6-ikán hozott ítéletet. A beogradi fősövetség keresetében tizenkilenc millió dinár követelés megtételest kérte és kérését azzal indokolta, hogy a noviszadi fősövetség, amikor különvált a beograditól, ezt az összeget magával vitte.

A járásbíró ítéletében kimondta, hogy a noviszadi fősövetség köteles tizenöt napon belül felebbezésre való tekintet nélkül különböző váltókat és irodai berendezést 360.000 dinár értékben visszaadni, köteles átadni a Temerini-uti épületét és köteles perköltség címén a felperes ügyvédeknek kétszázhetvennégyezer dinárt kifizetni. Az ítélet kimondta azt is, hogy amennyiben az alperes nem tenne eleget kötelezettségeinek,

öt millió dinár kártérítést tartozik fizetni. Az ítélet ellen mindkét fél felebbezett, a noviszadi fősövetség pedig az ítéletnek megfelelően addig is teljesítette kötelezettségeit.

A felebbezés folytán a noviszadi törvényszéken Hartman Iván törvényszéki tanácselnök polgári tanácsa szerdán tárgyalta az érdekes polgári pert. A beogradi fősövetséget a tárgyaláson dr. Mainszki Koszta noviszadi és dr. Todorovics Jován beogradi ügyvéd képviselték, míg a noviszadi fősövetség képviselőiben dr. Mócs Sándor noviszadi ügyvéd jelent meg. A törvényszék helybenhagyta az elsőfoku ítéletet, azonban a perköltségek megállapítására vonatkozó részt megsemmisítette és perköltség címén mindössze huszonnyolcezer dinárt állapított meg. Egyben kötelezte a felperes ügyvédeket, akik ezt az összeget már felvették, hogy a különbözetet záros határidőn belül fizessék vissza.

Az ítélet jogerős.

Megjelent a záróról és a munkaidőről szóló törvény

Megszigorították a vasárnapi munkaszünetet

Beogradból jelentik: A szociálpolitikai minisztériumban most készült el az új záróórátörvény, amely szerdán már életbe is lépett.

A munkanapokon való üzletzárásról és nyitásról az új törvény a következőképpen intézkedik:

1. Az összes ipari és kereskedelmi üzemek és üzletek a királyság területén tekintet nélkül arra, hogy alkalmazottakkal dolgoznak vagy sem, este 8 órakor kötelesek zárni és reggel 5 óra előtt nem nyithatnak. Kivételt csak az alább felsorolt esetek képeznek. A déli ebédidő alatt, vagyis 12—15. illetve 11 és 16 óra között az összes fodrászüzletek, ipari üzemek legalább 1 órán keresztül zárva tartandók. Ezek az üzletek is naponta legalább 12 órán keresztül zárva tartandók.

2. Az illetékes hatóságok a falvakban megengedik, hogy a kereskedők előbb, vagy később nyissanak, amint azt a helyi viszonyok megkívánják. Az előbbi szakasz csak azokra a helységekre vonatkozik, amelyeknek lakossága nem haladja meg az 5000 lelket. Ezekben a helységeken az ipari üzemek délen át is nyitva tarthatók, míg a kereskedők üzletzárását az illetékes hatóságok a munkaadók és a munkáskamarák meghallgatásával fogják szabályozni. Az ipari üzemek a falvakban tetszés szerint nyitva tarthatók és ezekre nem vonatkozik az üzletek nyitásáról és zárásáról szóló törvény.

3. A harmadik szakasz a fürdőhelyek és a tengerpartok városok üzleteinek nyitásáról és zárásáról intézkedik.

4. Az első és a harmadik szakaszban felsorolt ipari és kereskedelmi üzemek és üzleteken kívül a pékek, mészárosok, fodrászok, dohánytőzsdék, kávéházak és éttermek, egy órával előbb nyithatnak.

5. Az első és harmadik szakaszban felsorolt üzleteket kivéve, a következők üzletek tarthatnak délen át is nyitva: kávéházak, borkereskedések, amelyek kiscsinnyben árusítanak, nyilvános konyhák, büffék, cukrászdák, főzelékárusító üzletek. A felsorolt kereskedések és főzelékárusítók közül abban az időben, amikor tilos élelmiszert árusítani, nem adhatnak el élelmiszert és csak a helységeken szabad elfogyasztani az eladott árut. Délen át még nyitva tarthatnak a dohányárusítók, pékek, cukrászdák, szállítási vállalatok, a pénzintézetek és biztosítóintézetek, Bosznia és Hercegovina területén és Szusakon lévő összes ipari és kereskedelmi üzemek és kereskedések, a fodrászüzletek szombaton és minden ünnep előtti napon délelőtt nyitva tarthatók. A többi üzletek és ipari üzemek délen át csak a következő esetekben tarthatók nyitva: Ha a megkezdett munkát délen át folytatni kell, hogy a romlásnak kitett áru pusztulását megakadályozzák, vásár alkalmával, hetipiacok, amennyiben a helységeken hetenként legfeljebb három vásárnap van, továbbá ha a kereskedő költözködik. Az engedélyeket a kivételes esetekben a rendőrség adja meg.

6. Az első és harmadik szakaszban felsorolt előírások értelmében az illetékes hatóságok az ipari és kereskedelmi üzemek esti munkaidejét meghosszabbíthatják az illetékes munkaadószervezetek megkezdésére és a munkásszervezetek hozzájárulásával. Legfeljebb egy órával tovább tarthatók nyitva a dohánytőzsdék, a borbélyüzletek, a pékek, a hentesek, a fűszerkereskedések, a csemegeüzletek, az élelmiszerüzletek, a vegyárukereskedések. Azonkívül az összes itt fel nem sorolt üzemek és kereskedelmi üzletek kérhetik, hogy szombaton és olyan ünnepnap előtti napon, amikor egész nap zárva tartandók az üzletek, egy órával tovább nyitva tarthassanak. Naponta két órával tovább tarthatók nyitva, illetve kérhetnek engedélyt erre a fodrászüzletek, a fehérneműtisztítók, de csak olyan szombaton, amikor a következő vasárnap egész nap zárva tartandók az üzletek. Az összes ipari és kereskedelmi üzletek a következő alkalmakkor kérhetik, hogy két órával tovább tarthassanak nyitva: karácsony, húsvét és pünkösd előtti napon, napypéntek előtti évi és havi vásárok alkalmával olyan esetekben, amikor egyházi vagy nemzeti ünnepnapok vannak, vagy humánus akció van ünnepélyekkel egybekötve és amennyiben szükség mutatkozik arra, hogy az üzleteket tovább nyitva tartásuk. Az elsőfoku hatóság, vagyis a Vajdaságban a rendőrség ilyen esetekben az engedélyt megadja. Este tíz óráig tarthatók nyitva azok az üzletek, amelyek hideg ételt és alkoholt árusítanak, továbbá a cukrászdák, virágüzletek és azok a kereskedések, amelyek kimondottan zöldségfélék árusításával foglalkoznak, valamint szállítási vállalatok. Ez a szakasz azonban csak azokra a helységekre vonatkozik, amelyekben az üzleteket a törvény 1. szakasza értelmében kell nyitni és zárni. Este szükség szerint nyitva tarthatók az összes ipari és kereskedelmi üzemek, ha meg kell akadályozni bizonyos kárt, amely az üzletet fenyegeti, ha inventárt készítenek, ha költözködnek, ha az üzletet tisztítják, vagy kirakatot készítenek. Ezekben az esetekben a rendőrség adja meg az engedélyt. A főispánok a munkaadók és az alkalmazottak szervezeteinek megindokolt kérésére megengedhetik, hogy egy évben legfeljebb még husz napon át az ipari és kereskedelmi üzletek esténként legfeljebb még két órával tovább nyitva tarthassanak. A főispán engedélyezésével évenként tizszer este két órával tovább nyitva tarthatók az üzletek, az »aranyhét»-ben és a húsvét előtti napokon.

Este hat óra után tilos az uccákon és házakról házakra járva az esernyőkészítőknél, drótosoknál, üvegeseknek és házaló kádároknak dolgozni. Az 1. szakasztól eltérően az uccákon este 10 óráig csak újságokat, gesztenyét, alkoholmentes italokat és gyümölcsöt szabad árusítani, nyilvános helyeken 12 óráig szabad újságot árulni, virágot, gyümölcsöt mindaddig lehet árusítani, ameddig a helyiség nyitva van. Az 1. és 3. szakasz előírásai nem vonatkoznak a gyógyszerárakra, valamint a vasútállomásokon lévő újságárusítókra és borbélyüzletekre, valamint a pályaudvarokon és hajóállomásokon lévő cukrászdákra és csokoládé üzletekre. Csokoládét, kalácsot, teát mozokban, koncerteken, színházokban és vigalmi helyeken bármilyen időben lehet árusítani, de a kereskedőnek meg kell fizetni a beléptidíjat.

Vasár- és ünnepnapokon az összes 1. szakaszban felsorolt ipari és kereskedelmi üzemek egész napon át zárva tartandók és ez alól csak azok képeznek kivételeket, amelyeket a törvény felsorol.

A kereskedelmi és ipari üzemek nyitásáraól és zárásáraól, valamint a segédszemélyzet munkaidőéről szóló törvény második része, amely a segédszemélyzeti munkaidőéről szól, a következő intézkedéseket tartalmazza:

22. szakasz. A) Munkanapokon az összes kereskedelmi és ipari üzletekben (vállalatokban) a segédszemélyzet legfeljebb napi 10 órát, vagy heti 60 órát lehet foglalkoztatva. Ugyanez az idő érvényes az építési munkálatoknál alkalmazott munkásokra is.

23. szakasz. Az előző szakasztól eltérően a segédszemélyzet legfeljebb napi 8 órát, illetőleg heti 48 órát lehet alkalmazva a következők között: 1. Az összes bank és kereskedelmi és hasonló üzemekben. 2. A berakással és kirakással foglalkozó vállalatoknál, ugy vasutatnál, mint folyami vagy tengeri kikötőkben. 3. Fémöntő ipari vállalatoknál. 4. Ólomtárgyakat öntő vállalatoknál. 5. Azokban az üzemekben, amelyek ólommal vagy higannyal vagy pedig ezekkel az ötvényeivel dolgoznak. 6. Alagutakban és kesszonokban. 7. A grafikai ipar minden ágában. 8. Bettiöntőedekben. 9. Tükörkészítő műhelyekben. 10. Kémiai ruhatisztító és festőintézetekben. 11. Fém dolgozó műhelyekben.

Legfeljebb 9 órát naponként vagy 54 órát hetenként dolgozhat a segédszemélyzet: 1. Fémfűrészelő munkálatoknál. 2. Turpio metszőmunkálatoknál. 3. Géplakatos munkálatoknál. 6. Ortopédiai munkálatoknál. 7. Fogtechnikus munkálatoknál. 8. Kötő és kőfaragó munkálatoknál. 9. Fémfeldolgozó műhelyekben asztalosmunkánál. 10. Elektroakkumulátor munkálatoknál és 11. Gummivulkanizáló munkálatoknál.

24. szakasz. Ha a munkaadók az ugynevezett angol szombat rendszerét akarják bevezetni, akkor a hét többi napján hosszabb munkaidőt is állapíthatnak meg, azonban ez nem lehet hosszabb, mint egy órával több a rendszer napi munkaidőnél.

25. szakasz. Kivételesen meg lehet a segédszemélyzet munkáját hosszabbítani:

1. Írásbeli megegyezéssel a munkaadó és a munkások között a munkásvédelmi törvény értelmében legfeljebb egy vagy kétnapi munkaórával, tekintettel arra, hogy a normális napi munkaidő 9 vagy 8 óra. Ezt a meghosszabbított munkaidőt azonban túlórázásnak kell tekinteni.

2. Az egyes munkások számára a munkásvédelmi törvény rendelkezései értelmében a műhely tisztogatása és a gépek rendbehozása céljából legfeljebb napi 2 órával. Ezt a munkameghosszabbítást is túlóráknak kell tekinteni.

3. Azokban a vállalatokban, amelyek felváltással dolgoznak, azonban időleges munkameghosszabbítással, a segédszemélyzet 8—9, esetleg napi 10 órán túl is dolgozhat, azzal, hogy az átlagos munkaidő három vagy annál kevesebb létezen ne haladja túl a napi 8, 9, illetőleg 10 órát, illetve a heti 48, 54 és 60 órát.

4. Ha vis major vagy előre nem látott szükségletek megkövetelik, amelyek nem jelentkeznek rendszeresen, abból a célból, hogy elhárítsák az üzem normális működésének esetleges akadályait. A tulajdonos ilyen esetekben 24 órán belül köteles erről az illetékes hatóságoknak jelentést tenni.

26. szakasz. A túlmunkaidőt a tulajdonosok a segédszemélyzetnek a munkásvédelmi törvény értelmében meg kell fizetnie, hogy fizessék. Az akkordmunkásoknál normális órabéren az átlagos heti kereset 48-ad, 54-ed, illetve 60-ad része tekintendő.

27. szakasz. Nem számít be a munkaidőbe az a szünet, amelyet a munka folyamán tartanak, ha a pihenő törvényen, szerződésen vagy a műhely szokásain alapul.

28. szakasz. Magának a munkának tartama alatt a segédszemélyzetnek minden 8 munkaórára legalább egy óra pihenőt kell adni, kivéve azt az esetet, ha a segédszemélyzet három felváltásban dolgozik. Ha szabad területen folyik a munka, közvetlenül a nap sugarak hatása alatt, akkor ez a szünet nyáron legkevesebb két óra hosszat kell, hogy tartson.

B) Vasár- és ünnepnapokon.

29. szakasz. Vasárnap tilos a segédszemélyzetnek minden munkája minden üzletben és műhelyben. Ettől a rendeltet más pihenőnapot egyes üzletek vagy vállalatok részére, ha a segédszemélyzet háromnegyed része ezt kéri. Ezekben a napokon, illetőleg üzemnapokon, amikor az üzletek zárva vannak, a segédszemélyzetnek

legalább 36 óras pihenést kell biztosítani, ha pedig két ünnepnap következik egymásután, amikor az üzleteknek zárva kell lenniük, akkor legalább 60 óras pihenőt. A többi ünnepnapokra nézve a munkaadók és munkások szabad megegyezéssel állapítják meg, mikor dolgoznak, valamint mennyi ideig tartson ezeken a napokon a munkaszünet.

30. szakasz. Vasárnap egész nap tilos a pékműhelyekben és pékműhelyekben kenyér és egyéb sütemények készítése. Az illetékes hatóság köteles az érdekelte munkás- és munkaadószervezetek meghallgatása után a segédszemélyzetnek legalább 36 óras pihenést biztosítani. Kivételesen ez a munka is végezhető az ezen törvény 12. szakaszában említett esetekben, valamint a kórházakban, fürdőhelyeken és szanatóriumokban levő pékműhelyekben azon feltétel alatt, hogy a termelést kizárólag az illető intézmények szükségleteinek kielégítésére fordítják. Ugyancsak meg van engedve kivételesen Boszniában és Hercegovinában, valamint Délserbiában a Ramazán-bójt idején szomun előállítása egész nap.

31. szakasz. Kivételesen meg van engedve a segédszemélyzet dolgoztatása: vasárnap egész napon keresztül: 1. azokban az üzemekben, amelyeknek munkája annak természeténél fogva folytatódólagos. Hogy mik ezek az üzemek, azt a szociálpolitikai miniszter az illetékes kamara meghallgatása után fogja megállapítani. 2. A 12. szakaszban előírt esetekben.

Nyitva lehet azonkívül tartani az üzleteket bizonyos esetekben kivételesen vasárnap délután is, kivéve a dohánykisközségeket.

Vasárnap legfeljebb 6 órát dolgozhatnak napközben azok a grafikai munkások, akik napilapok nyomásánál vannak foglalkoztatva.

A további szakaszok azokat az eseteket jelölik meg, amikor kivételesen vasár- és ünnepnapokon foglalkoztatni lehet a segédszemélyzetet. A következő szakasz az éjjeli munkaidőről intézkedik. Nők, tekintet nélkül életkorukra és gyermekek 18 éven alul éjjel nem dolgozhatnak semmiféle üzemből, kivéve, ha segítők vagy inasok. Kivételesen még is dolgozhatnak éjjel is felnőtt nők és 16—18 éves gyermekek és pedig víz major esetén vagy pedig ha romlóndó nyersanyagokról van szó és magasabb állami érdekből. Az éjszakai idő alatt legalább 11 órát kell érteni, amelybe feltétlenül beletartozik a 22 órától reggel 5 óráig terjedő idő is.

Tizenhét éven aluli gyermekek semmiesetre sem foglalkoztathatók napi 8 órán túl.

A törvény többi rendelkezései átmeneti és általános természetűek.

Befejezték a bizonyítási eljárást a csalással vádolt novisadi cipőkereskedők bünpörében

A szerdai tárgyaláson tanak hallgatott ki a bíróság

Novisadról jelentik: A novisadi törvényszék a múlt hó 28-ikán érdekes bünpör tárgyalását kezdte meg, amelynek vádlottjai Ott Ferenc és Marinkovics Jován novisadi cipőkereskedők voltak, akik ellen a novisadi ügyészség család büntette miatt emelt vádat.

A vádirat szerint a vádlottak abból a célból, hogy hitelezőiket megkárosítsák, továbbá, hogy a »Vardar« biztosító társaságtól 100.000 dinár kárterítést kapjanak, 1924 június 3-ikán 80.000 dinár értékű árut eldugták és hogy a hiányt megindokolhassák, az üzlet lakatait letörték, hogy azt a látszatot keltsék, mintha betörés történt volna, azután pedig feljelentést tettek ismeretlen tettesek ellen, betörés címén. Az ügyészség utasítására 1924 június 19-ikén mindkét vádlottat le tartóztatták és szeptember 9-ikéig vizsgálati fogságban voltak, amikor óvadék ellenében szabadlábra helyezték őket.

A május 23-ikán megtartott főtárgyaláson Levakovics Matija tanácselnök büntető-tanácsa előtt Ott Ferenc elsőrendű vádlott kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek. Elmondotta, hogy a másodrendű vádlottal egy évig társasviszonyban volt és vele »Marko« név alatt Noviszadon üzletet nyitott. A betörés előtt mintegy husz nappal, felbomlott a társas viszony és Ott volt társának 26.000 dinárt fizetett ki készpénzben. Az üzlet 130.000 dinárra volt biztosítva. A betörés előtti este Ott a személyzettel együtt kilenc óra tájban távozott és szabályszerűen hecsukta az üzletet. Másnap reggel észrevette, hogy az egész üzlet fel van forgatva, a pincehelyiség ablaka alatt egy asztal és annak tetején egy szék állott és valószínűleg ezeknek segítségével jutottak a betörők az üzletbe. Ott azonnal bejelentette az esetet a rendőrségnek és közölte, hogy 40.000 dinár kára van. Az üzletet 1923-ban biztosították.

A másodrendű vádlott, Marinkovics Jován szintén nem érzi magát bűnösnek. Elmondotta, hogy három héttel a betörés előtt kilépett az üzlethöz és a betörés éjszakáján különböző kávéházban és mulatóhelyen tartózkodott.

Nikola Lázár tanu terhelő vallomást tett Marinkovics ellen és azt állította, hogy a betörés előtti napon Marinkovics neki elmondotta, hogy másnap nála be loznak történi. A vádlott a szembesítésnél tagadta,

hogy ezt mondta. Több tanu kihallgatása véget a bíróság akkor elnapolta a tárgyalást, amelynek folytatását szerda délelőtt tíz órára tűzte ki.

A folytatódólagos tárgyaláson a bíróság elsőnek Ott Ferencet hallgatta ki arról, hogy milyen állapotban találta a betörés reggelén az üzletaitókat és ablakokat. Ott előadta, hogy amikor az átlót ki akarta nyitni, feltűnt neki, hogy az nagyon könnyen jár és ugy emlékszik, hogy a betörők azt nyitva is felejtették.

Bajda Lázár tanu elmondotta, hogy a betörés idején a cégnél volt alkalmazásban és tudja, hogy a cégtársak a betörés előtt három-négy héttel szétváltak. Az üzletet rendszerint az inasok szabták bezárni, de a betörés előtti estén az inasok árat vittek a rendelőkhöz és így nem tudja, hogy azen az estén ki zárta be az üzletet. Reggel nagy rendetlenséget találtak az üzletben. A cipődobozok üresen feküdtek a padlón és hiányoztak belőlük a cipők.

Marutovics György tanu elmondotta, hogy a be-

törés éjszakáján egy vendéglőben együtt volt a másodrendű vádlottal. Éjjel tízenegy óra tájban Marinkovics rövid időre eltávozott azzal, hogy egy kulcsot hoz hazulról, később visszajött, de nemsokára ismét elváltak. Másnap találkozott Marinkovicsal, aki elmondotta, hogy az éjjel betörték nála. Marinkovics egész közömbösen viselkedett. Pár nappal később találkozott Nikola Lázár tanuval, aki közölte vele, hogy a »Vardar« biztosító társaság egyik megbízottja 20.000 dinárt ígért neki arra az esetre, ha a rendőrségen Marinkovics ellen vall. Nikola Lázárt szembesítették a tanuval, aki megerősítette vallomását.

Klein Anna tanu elmondotta, hogy a betörés éjszakáján Marinkovics, akivel egy házban lakik, bezárgetett az ablakon és kérte a kapukulcsot. Marinkovics be is ment a házba, de hogy később eltávozott-e, nem tudja.

A bizonyítási eljárás befejezése után a tárgyalást berekesztették és folytatását péntek reggelre tűzték ki.

Négy osztályt állít fel a belügyminisztériumban a közigazgatásról szóló új törvény

A törvény főbb rendelkezései

Beogradból jelentik: Öfelsége Alekszandar király aláírta a közigazgatásról szóló új törvényt, amely rendkívül fontos intézkedéseket tartalmaz és pontosan körülírja az egyes közigazgatási fórumok hatáskörét, megállapítja a közigazgatási szervek teendőit és szabályozza a közigazgatási tisztviselők illetményeit.

A törvény tizenegy fejezetre oszlik és a belügyminisztérium szervezetéről, az általános igazgatásról, a helyi rendőrségről, a közigazgatási tevékenységről, az alkalmazottakról és az egyéb reszortok alkalmazottainak felelősségéről a közigazgatási hatóságokkal szemben tartalmaz intézkedéseket.

A törvény szerint a belügyminisztérium négy osztályra oszlik: államvédelmi, közbiztonsági, igazgatási és önkormányzati osztályra. Ezenkívül a belügyminisztérium kebelében működik a belső igazgatás ve-

zérfelügyelősége is. A belügyminisztériumban ugynevezett főnöki tanácsot is kijelöl a törvény. A főnöki tanács tagjai a segédminiszterek, a vezérinspektor és az osztályfőnökök.

A belső igazgatás alsóbbfokú hatóságai a főispánok és a beogradi rendőrfőnök. A járási főnökök elsőfokú hatóságoknak tekinthetők. A főispán mindegyik a királyi kormány képviselője és minden közigazgatási kérdésben ő dönt, kivéve, ha a döntés jogát a miniszter magának tartja fenn.

A közigazgatási tisztviselőkre vonatkozólag a törvény előírja, hogy csak jogvégzett egyvéneket lehet ilyenekké kinevezni. A gyakorlati idő három év. A tisztviselői fizetéseket illetően ugyancsak új intézkedéseket tartalmaz a törvény. Ez utjonnan megállapított fizetések lényegesen magasabbak az eddigieknél.

Borzalmas pusztításokat okozott az ujjélandi földrengés és a japáni tüzihányókitörés

Ujjéland egy kétezer lakósu városa teljesen eltűnt a föld színéről és a lakosság nagyrésze odaveszett — Huszonnégy óra alatt harminckét erős földrengést éreztek Ujjélandban és tengeralatti tüzihányók szökőárat zudítottak a szárazföldre — A Komogatake vulkán öt községet pusztított el — Katasztrófális földcsuszamlás Columbiában, árvizek Indiában

Londonból jelentik: Ujjéland fővárosából, Wellingtonból a földrengés pusztításáról megdöbbentő hírek érkeznek és hasonlóképpen súlyos helyzetről számolnak be azok a jelentések, amelyek Tokióból érkeznek és a Komogatake tüzihányó újabb kitörésének pusztító hatásáról hozna híreket.

Az ujjélandi földrengésről érkező hírek ellentmondóak, mert a földrengés teljesen tönkretette a telefon- és távíróvezetéseket. Aucklandban azt beszél, hogy Lyell városa romhalmaz és a város népének egy része odaveszett, a többi pedig messze földre menekült. Más hírek szerint:

Lyell városa, amelynek kétezer lakosa van, teljesen eltűnt a föld színéről és félo, hogy az egész lakosság odaveszett.

Lyell a földrengés féskében van és mindenfelől segítőexpedíciók indultak a katasztrófa által sújtott városha, de mivel a telefon- és távíróösszeköttetés megszűnt, sehonnán sem érkeztek jelentések a segítőexpedíciótól. Ujjában Wellingtonból repülőgépeket indítottak a szerencsétlenség színhelyére és most ezek miatt is aggódnak, mert a repülőgépek még nem tértek vissza és nem adtak életjelet. Wellingtonban reménykednek azonban még abban, hogy a Lyell pusztulásáról szóló hírek legalább is tuloznak.

Ujjélandban nemcsak földrengés tombolt, hanem egy tengeralatti tüzihányó is kitört és több szökőárat zudított a szárazföldre.

Hír szerint Lyellben a szökőár több kárt tett, mint maga a földrengés. A legújabb jelentések szerint huszonnégy óra alatt harminckét erős földrengést éreztek.

A halottak között több bányamunkás van, akik egy beomlott tárnában dolgoztak. Messze vidékek el vannak zárva a világtól és a vonatok mindenfelől agyoncsigázott menekülteket hoznak.

Mint Tokióból jelentik, a Komogatake vulkán újabb kitörése nagy pusztítást okozott.

A vulkán kitörése következtében öt község pusztult el.

Hivatalos japán helyről azt közlik, hogy a tüzihányó

működése szünőfélben van és noha az anyagi kár felbecsülhetetlen, emberélet alig veszett oda. Tokióból érkező magántáviratok ezzel ellentétben azt jelentik, hogy

a halottak száma meghaladja a százat.

Egy másik londoni jelentés szerint

Columbiában kedden óriási földcsuszamlás történt, amely harminc emberéletet követelt áldozatul.

Az első jelentések még nem adnak világos képet a katasztrófáról. A földcsuszamlás következtében több ezer tonna földrétteg omlott Quilwals folyóba, amely kiáradt medréből. A Canca folyó mentén lévő

Sevilla városát elöntötte és teljesen elpusztította az árvíz

és az egész lakosság kénytelen volt elmenekülni. Calcuttaból érkező jelentések szerint

Bengália és Asszán indiai tartományokban nagy árvíz pusztít,

amely helyenként a négy méteres magasságot is elér. A katasztrófiának igen sok halottja van. Az árvíz-sújtotta területen rablóbandák garázdálkodnak, amelyek az elhagyott házakat fosztogatják.

Mint Newyorkból jelentik, Newyorkban tíz nap óta hóhullám pusztít. Kedd délután 33 fok meleg volt árnyékban és ismét tíz ember halt meg hűguta következtében. Newyork lakossága százezrével menekül a hóhullám elől a tengerpartra és a fürdőzők közül az utóbbi napokban tizenketten fulladtak a tengerbe.

PALICS

A parkban naponta a teljes városi zenekar hangversenyez Hermann tanár személyes vezetésével. A terrasson Masarik jazz-zenekara, a barban Markovics cigányzenekara játszik. Terrasz-Moziban kedden, csütörtökön, szombaton és vasárnap előadás

TÖZSDE

...

Zürich, június 19. (Zárlat.) Beograd 9.13, Páris 20.345, London 25.2775, Newyork 519.975, Brüsszel 72.19, Milánó 27.2025, Madrid 73.55, Amszterdam 208.80, Berlin 124.065, Bécs 73.04, Szófia 3.7575, Prága 15.39, Varsó 58.26, Budapest 80.655, Bukarest 3.065.

Zagreb, június 19. (Zárlat.) Páris 221.90—223.90, London 275.85—276.65, Newyork 56.77—56.97, Zürich 10.9440—10.9740, Milánó 2.7.10—2.99.10, Amszterdam 2285.25—2291.25, Berlin 1357.75—1360.75, Bécs 800.05—802.05, Prága 168.20—269, Budapest 991.98—994.98.

Noviszladi terménytőzsde, június 19. Buza bácskai 79—80 kilós 2%-os 205—210, bácskai tiszavidék 2%-os 207.50—212.50, bánáti 79—80 kilós, 2%-os 210—212.50, szerémi 79—80 kilós, 2%-os 205—210. Tengeri: bácskai 225—227.50, bánáti 225—227.50, szerémi 225—227.50. Liszt: 0g és 0g bácskai 307.50—315, 2-es 287.50—295, 5-ös 277.50—280, 6-os 272.50—275, 7-es 257.50—265, 8-as 172.50—180. Korpa: bácskai juttaszásokban 130—140, bánáti juttaszásokban 130—140, szerémi juttaszásokban 130—140. Irányzat: csendes. Forgalom: 73 vagon összesen.

Budapesti gabonátőzsde, június 19. Határidőzlet: Buza októberre 22.05—22.33, zárlat 22.05—22.06, márciusra 24.01—24.25, zárlat 24.02—24.03. Rozs októberre 17.50—17.95, zárlat 17.50—17.52, márciusra 18.95—19.45, zárlat 18.95—18.96. Tengeri májusra 18.22—18.40, zárlat 18.20—18.22, júliusra 23.50—23.90, zárlat 23.47—23.49. Készárúpiac: Buza 20.90—22.60, rozs 16.40—16.50, takarmányra 20.50—22, sörárpa 23.50—24.75, tengeri 24.50—25.75, zab 18.50—19.75, korpa 12.75—13.

Chicago terménytőzsde, június 19. Középarfolyamok (zárójelben az előző napi zárlat): Buza július (106 hétnyolcad) 166 ötnyolcad, szeptember (111 háromnyolcad) 110 hétnyolcad, december (116 egynegyed) 115 ötnyolcad, Tengeri július (91 háromnegyed) 91 ötnyolcad, szeptember (91 háromnegyed) 91 ötnyolcad, december (86 hétnyolcad) 86 ötnyolcad. Zab július (43 és fél), szeptember (42 hétnyolcad), december (45). Rozs július 82 háromnyolcad.

Winnipeg terménytőzsde, június 19. Középarfolyamok: Buza július (115 háromnyolcad) 115 ötnyolcad, október (114 háromnyolcad) 114 ötnyolcad, december (113 háromnyolcad) 113 ötnyolcad.

Liverpool terménytőzsde, június 19. (Zárlat.) Buza július (7 sh 9 és fél d) 7 sh 9 hétnyolcad d, október (8 sh 1 egynegyed d) 8 sh 2 d, december (8 sh 3 egynegyed d) 8 sh 4 egynegyed d.

VIZÁLLÁS

A noviszladi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: Duna: Bezdán 430 (+ 3), Apatin 515 (+ 7), Palánka 386 (- 8), Noviszlád 381 (+ 8), Zemun 316 (- 2), Pancsovo 295 (- 10), Szmederevo 376 (- 9), Orsova 318 (- 2), Turn-Severin 346 (- 4), Vidin 363 (+ 1), Ruszük 357 (- 9), Braila 421 (- 17). Dráva: Maribor 149 (- 1), Oszijek 270 (+ 4). Száva: Zagreb 92 (- 2), Jasenovac 152 (- 10), Brod 184 (- 9), Mitrovica 249 (- 18), Sabac 100 (- 15), Beograd 258 (- 0). Tisza: Senta 283 (+ 12), Becej 248 (+ 14), Titel 379 (+ 7).

Különös véletlen derítette ki a zagrebi kommunista szervezkedést

A zagrebi rendőrigazgató nyilatkozata

Zagreből jelentik: A Zagrebben leplezett kommunista szervezet ügyében megindult nyomozás során — mint ismeretes — érdekes letartóztatások történtek, többek között letartóztatták dr. Löwy Salamon zagrebi orvost és több társát. Dr. Bedekovics Jankó, a zagrebi rendőrigazgató szerdán nyilatkozott a *Bácsmegyei Napló* zagrebi munkatársai előtt és ismertette azokat az érdekes körülményeket, amelyek segítségével sikerült a kommunista mozgalmat leleplezni. Dr. Bedekovics nyilatkozatában a következőket mondta:

— Az egész ügyet a véletlen derítette ki. Két hónappal ezelőtt Bródban letartóztattak egy vasutat, aki ellen az volt a gyanu, hogy kommunista futárszolgálatot teljesít. Ennél a vasutasnál letartóztatása alkalmával egy borítékban nagyobb pénzösszeget és több ceruzával írt levelet találtak. A vasutat az ottani rendőrség Zagrebba akarta szállítani, de a gyanúsított utközben kiugrott a robogó vonatból és nyomtalanul eltűnt. A kísérő csendőrök csak a leveleket és a pénzt tudták átadni, amelyek hozzám kerültek. Én alaposan átvizsgáltam a leveleket, de semmi gyanúsat nem találtam rajtuk, tartalmuk családi jellegű volt. Iróasztalom fiókjában helyeztem el a pénzzel együtt, de néhány nappal később eszembe jutott, hogy ilyen nagy összeget nem tanácsos az íróasztalfiók-

ban tartani és ezért a levelekkel együtt a Wertheim-szekrényben helyeztem el. Az ügy már egészen feloldásba került, amikor néhány nappal ezelőtt Mariborban elfogták a vasutat és Zagrebba szállították, ahol előm vezették. Mielőtt hozzákezdtem volna kihallgatásához, elő akartam venni a pénzt és a leveleket, hogy felvilágosítsam kérlek azok felől. Kinyitottam a Wertheim-szekrényt és amikor kezembé vettem a leveleket, legnagyobb meglepetésemre egészen más levelek kerültek kezembe, mint amilyeneket a szekrényben elhelyeztem. Ezek a levelek ugyanis titkával írottak voltak és amikor elolvastam őket, alig tudtam meglepetésemből magamhoz téni. Kiderült, hogy a ceruzával írt leveleken vegytintával írt sorok is voltak és amikor én a Wertheim-szekrénybe dobtam, véletlenül fömlapra estek és a vas okszidálása következtében tüntek elő a vegytintával írt sorok. A levelek szövege alapján azután letartóztattuk dr. Löwy Salomont és társait, akikről kiderült, hogy veszedelmes kommunista agitátorok, akik a bécsi kommunist-

ta szervezet szolgálatában állanak. Dr. Löwy orvos 1927-ben tette le Bécsben utolsó vizsgáit, de sohasem folytatott praksist. Kézrekerülése rendkívül fontos a jugoszlávai kommunista mozgalom végleges likvidálása szempontjából. Merem állítani, hogy nem volt a rendőrségnek tíz éve olyan értékes sikere, mint ennek az embernek a letartóztatása. Hogy mennyire fontos szerepe volt a jugoszlávai kommunista mozgalomban, bizonyítja az is, hogy letartóztatása után bünyülkosságot kísérelt meg. Sérülése azonban az orvosok véleménye szerint jelentéktelen és néhány napon belül teljesen felgyógyul.

Dr. Bedekovics rendőrigazgató ezután elmondotta, hogy rendkívül súlyos terhelő adatokat találtak *Gallgoza* Szeveo, a *«Kritika»* című lap szerkesztője ellen, akinek a lakásán tartott házkutatás alkalmával fontos iratokat és titkos levélírási szolgáló anyagot találtak. *Krlezsa* Miroszlávot, valamint dr. *Fischbaum* Jakobot a rendőrség szabadlábra helyezte, de a vizsgálatot tovább folytatja ellenük.

A háborús adósságok rendezéséről szóló egyezmények a francia kamara bizottságai előtt Poincaré, Briand és Chéron pénzügyminiszter terjesztettek be jelentést a pénzügyi és külügyi bizottság együttes ülésén

Párisból jelentik: A kamara pénzügyi és külügyi bizottsága szerdán délután ülést tartott, amelyen megkezdték a háborús tartozások rendezéséről szóló egyezmények tárgyalását.

A két bizottság előtt a kormány több tagja megjelent, hogy részletes felvilágosítást adjon az egyezményről.

Az ülésen megjelent Poincaré miniszterelnök, Erland külügyminiszter és Chéron pénzügyminiszter,

akik részletes jelentést terjesztettek be az ülésen.

A bizottságok együttes ülése zárt volt és hogy indiszkréción folytán a tanácskozásról semmi se szí-

várogon ki, hat teremőr: állítottak az ülésterem ajtajai elé. A pénzügyi bizottság a nagy anyag miatt valószínűleg csak négy ülésnap alatt fejezi be tárgyalásait és ezután a háborús adósságok rendezéséről szóló egyezmények a kamara elé kerülnek.

A kamarában az egyezmény vitája súlyos erőpróbat fog jelenteni a kormány számára és Poincaré valószínűleg csak a bizalmi kérdés felvetésével tudja majd ratifikáltatni a háborús adósságok rendezéséről szóló egyezményeket, amelyekkel kapcsolatban még a kormánypártban is megoszlanak a vélemények.

A magyar képviselőház ratifikálta a Kellog-paktumot

A magyar külügyminiszter szerint a háboruellenes paktum fennállása mellett is bő lehetőség nyílik világszerte a háborúra

Budapestről jelentik: A magyar képviselőház szerdai ülésén ratifikálta a Kellog-paktumot, amelynek tárgyalását Valkó magyar külügyminiszter nagyobb beszéde vezette be. Valkó megállapította, hogy annak ellenére, hogy a Kellog-paktumban le van szögezve a háboru elítélése, még mindig tág tér nyílik a háborúra. A Kellog-paktum ugyanis kimondja, hogy önvédelem esetére ez a paktum nem vonatkozhat, az államok pedig szuverénül ítélik meg az önvédelem fogalmát. Megállapította a magyar külügyminiszter, hogy a Kellog-paktum fennállása mellett is bő lehetőség nyílik világszerte a háborúra és a szankciók kérdése süncs szabályozva. Ezután azt fejtette, hogy nincs kiéptve az a tervezet, amely a békés eljárás lefolytatására alkalmas volna és ennek hiányában Ma-

gyarország választott bíróságok intézményével igyekszik ezt a békés eljárást lehetővé tenni és leköti magát amellelt is, hogy a hágai döntőbírószágot kívánja igénybevenni az ehhez csatlakozott többi állammal együtt. Végül kérte a javaslat elfogadását, hogy ezzel is dokumentálja a magyar törvényhozás, hogy mindenkor békés eszközökkel kívánja céljait elérni. Több felszólalás után a képviselőház elfogadta a Kellog-paktum ratifikálásáról szóló törvényjavaslatot.

Tokiói jelentés szerint a japán koronatanács kedden ratifikálta a Kellog-féle háboruellenes szerződést. Ezzel a ténnyel alapjukat veszítették azok a londoni híresztelések, hogy a japán kormány lemond, miután alkotmányjogi aggodalmai miatt nem járulhat hozzá a Kellog-paktum ratifikálásához.

Irodavezetőnőjével együtt szökött meg a sikkasztó budapesti autókereskedő

A megszökött Hirsch Hugó felesége noviszladi Lovrekovics-lány — Azt hiszik, hogy Jugoszláviába menekült a nemrég még tekintélyes budapesti kereskedő

Budapestről jelentik: Óriási feltűnést keltett Budapestben az a feljelentés, amelyet kedd este tett a *Graeff und Stiffl* bécsi autógyár budapesti vezérképviselője Hirsch Hugó ellen. A rendőrségi nyomozás adatai szerint az előkelő autókereskedő kétszáz ezer pengő elikkasztása után tűnt el Budapestről és ezért a vizsgálóbíró szerdán délnél közölte az elfogató parancsot adott ki ellene. Hirsch Hugó ellen szerdán újabb feljelentés érkezett az amerikai clajpar részvénytársaság részéről, ugyancsak sikkasztás címmel.

Az elfogatóparancs egy igen tekintélyes kereskedő karrierjét törte ketté. Hirsch Hugó alig néhány évvel ezelőtt Budapest egyik legtekintélyesebb autókereskedője volt és nagy keresetéből urf életet élt. 1920-ban nősült másodszer és feleségül vette Lovrekovics Maricát, a durgazdag noviszladi Lovrekovics kecszgyáros leányát. A fényes házasság csak növelte Hirsch Hugó tekintélyét kereskedői körökben, de amikor Budapestben beállt a tőzsdei dekonjunktúra, vagyona nagy része eluszt a tőzsdén és hogy kötelezettségeinek eleget tudjon tenni, felesége családjához fordult segítségért. A család eleinte rendelkezésére is bocsátotta a kért összegeket, amikor azonban a köz-

ismert *Bacher*-ügy következtében Lovrekovicsékát is súlyos anyagi veszteségek érték, a család nem tudott már tovább segíteni és ekkor az asszony magánvagyonra került sorra. Lovrekovics Maricának Budapestben a Logodi-uccában villája, valamint tekintélyes értéket képviselő ékszerai, ezüstjei és butorai voltak, azonban Hirsch ügyeinek rendezésére minden kevésnek bizonyult.

Végül is Hirsch Hugó feleségének tudtán kívül egy segített magát, hogy a bizományba kapott autókat eladta és a vételárral nem számolt el a gyárral. Amikor a gyár és a többi hitelezők mindinkább szorongatni kezdték, Hirsch Hugó, hogy némi időt nyerjen, egy 40.000 pengős kezességi levelet állított ki, amelyre ráhamisította felesége aláírását. Ez a hamis okirat az idén júniusban járt le, de amikor a fizetési határidő elkövetkezett, Hirsch nem tudott fizetni, mire a gyár perelt, biztosítási végrehajtást vezetett és ekkor tudta meg Hirschné, hogy az ő neve is szerepelt a kezességi levélben. Felelősségre vont a férjét, aki most már töredelmesen bevallott mindent, többek közt azt is, hogy két darab kétezer pengős váltóra is ráhamisította felesége nevét. A házastársak között drámai jelenet játszódott le, amelyek után *Hirsch* a *fürdőszo-*

bában öngyilkosságot akart elkövetni és felesége csak az utolsó percben tudta kicsavarni kezéből a revolvert. Hirschné ezután könyörgött férjének, hogy utazzon Bécsbe és váljon be mindent Graefféknek, akik bizonyosan adnak neki haladékat és az asszony megígérte, hogy addig ő is szerez pénzt családjától. Hirsch látszólag megnyugodott és megígérte feleségének, hogy Bécsbe utazik és tárgyal az autógyárral. Szombat este Hirsch azzal távozott hazulról, hogy Bécsbe utazik, azonban vasárnap és hétfőn a bécsi gyárosok állandóan keresték telefonon és így tudta meg felesége, hogy ahelyett, hogy Bécsbe utazott volna, férje eltűnt.

A család attól tart, hogy Hirsch Hugó öngyilkosságot követett el és ezt a gyanút megerősíteni látszik az, hogy nagyon kevés pénz volt nála, amikor eltávozott. A rendőrség ezzel szemben valószínűnek tartja, hogy Hirsch Hugó megszökött és azt hiszik, hogy Jugoszlávia felé kísérelte meg a szökést, hogy felesége gazdag rokonságánál próbáljon pénzt előteremteni. Lehetséges azonban az is, hogy Törökország felé vette útját, mintán Hirsch Hugó *Masztafa Kemal* pársával együtt katonáskodott a háború alatt és jó barátságokat kötött és fenntartották.

Az autókerekedő szökésének érdekességét növeli, hogy *irodavezetője, György Mária Hirsch elnökének estéjén szintén eltávozott lakásáról és azóta nem adott magáról életjelet.* A rendőrség azt hiszi, hogy György Mária Hirschel együtt szökött meg.

**Nem érzi a kánikulai meleget
ha megnézi a „SONG“-ot
csüörtöktől a kellemesen hűtött
VÁROSI MOZIBAN**

HIREK

— **Öfelsége válasza a noviszadi ügyvédi kamara üdvözlő táviratára.** Noviszadról jelentik: A noviszadi ügyvédi kamara vasárnapi közgyűléséről üdvözlő táviratot küldtek Öfelségének. A táviratra dr. Adamovics István kamarai elnök szerdán a következő választ kapta az udvari miniszteriumtól: »Uram! Öfelsége legfelsőbb rendelkezése értelmében van szerencsém a noviszadi ügyvédi kamara közgyűlésén résztvevőknek Öfelsége köszönetét tolmácsolni a kifejezett hódolat és hűségnyilvánításért. Jéffics B. udvari miniszter.« A kamara üdvözölte dr. Srszkics Milán igazságügyminisztert is, aki kedden dr. Adamovics István kamarai elnök címére a következő távirati választ küldte: »Önök és társainak szerencsés működését kívánva, biztosítom, hogy az ügyvédi kar bennem a jövőben is a kari érdekeinek védelmezőjét fogja találni, abban a reményben, hogy az ügyvédi kar ezt a támogatást igazolni fogja azáltal, hogy helyesen fogja fel az ügyvédi és állampolgári kötelességét. Dr. Srszkics Milán.«

— **A román királyné Blédbe utazik.** Bukarestből jelentik: Mária özevgy román királyné a napokban Blédbe utazik, hogy jelen legyen a királyi családban várható örvendetes eseménynél. A román királyné hosszabb ideig marad Jugoszláviában és több dalmáciai fürdőhelyet fel fog keresni.

— **Eltemették Csarnojarov Petár orosz tábornokot.** Noviszadról jelentik: Csarnojarov Petár orosz tábornokot nagy részvét mellett katonai pompával temették el szerdán. A temetésen résztvett a helyőrség egész tisztikara, egy díszszázad és a kóposót ágyutalpon vitték ki a temetőbe. A menet élén a beogradi katonai akadémia növendékei hárfonypárnákon az elhunyt tábornok kitiüntéseit vitték, utánuk haladt Jakovljevic ezredes vezetésével a tisztikar és a noviszadi orosz kolónia tagjai. Az elhunytat az Uspenska-temetőben helyezték örök nyugalomra. A sírnál a szerb-orosz egylet és a polgárság nevében dr. Hadzsi Koszta ügyvéd mondott nagyhatású beszédet.

— **Negy vasúti szerencsétlenség Belzumban.** Brüsszelből jelentik: Borzalmas vasúti szerencsétlenség történt kedden a flandriai Moerbeke városka közelében. Egy személyvonat mozdonya kiskilott és az utána következő kocsi reaktorlódott. Nemsokára az ellenkező irányból egy munkásvonat jött, amely belefutott a kanyarodóban heverő romokba. A katasztrófa borzalmas volt, mert a romok alól nyolc halottat és tizenöt súlyos sebesültet ástak ki.

— **Rekviem Szubotcán Radics István, Radics Pavle és Baszaricsek Gyuro lelkiüdvéért.** Junius 21-én pénteken délelőtti tíz órakor a Szent Teréz templomban gyászistentiszteletet tartanak Radics István, Radics Pavle és Baszaricsek Gyuro lelkiüdvéért.

— **A Sárga Madár potyautasa visszatér Amerikába.** Párisból jelentik: Schreiber Artur, a »Sárga Madár« potyautasa a legközelebbi hajóval visszatér Amerikába, mert nem sikerült a párisi színházaknál szerződést kapnia. Poincaré szerdán kihallgatáson fogadták az oceánrepülőket: Lottit, Lofevret és Assolant, akiket meleg szavakkal köszöntött sikeres teljesítményükért és kijelentette nekik, hogy meg fogják kapni a becsületrendet. A Sárga Madár pilótái a miniszterelnök kívánására részletesen elmondták az oceánfeletti út lefolyását.

— **Szabadlábahelyezték a letartóztatott noviszadi mérnököt.** Noviszadról jelentik: A noviszadi törvényszék vizsgálóbírája szerdán szabadlábba helyezte Sztjepanek Ljubomir noviszadi mérnököt, aki ellen, mint ismeretes, az állampolgári törvénybe ütköző büncselekmény miatt indult eljárás. Sztjepanek ellen az eljárás tovább folyik.

— **A noviszadi kereskedelmi akadémián befejeződtek az érettségi vizsgálatok.** Noviszadról jelentik: A noviszadi kereskedelmi akadémián befejeződtek az érettségi vizsgálatok. Negyvenöt jelölt közül negyvenhárom sikeresen tette le a vizsgát, egy jelöltet egy évre, egy jelöltet pedig két hónapra utasították vissza.

— **Amerikától kér letelepedési engedélyt Trockij.** Konstantinápolyból jelentik: Trockij az amerikai munkásszervezetekhez fordult azzal a kéréssel, hogy eszközöljen ki számára letelepedési engedélyt Amerikában. Trockij hír szerint Amerikában »Uj világ« címen lapot akar indítani. Kérését hivatalos formában addig nem teszi meg, amíg a munkásszervezetektől választ nem kap arra vonatkozólag, hogy a letelepedési engedélyt megkaphatja-e vagy sem.

Piszkos pénz „SONG“

Főszereplői:

Anna May Wong, Heinrich Georg Csüörtöktől a Városi Moziban

— **Letartóztatott egy noviszadi fűtőházi alkalmazottat.** Noviszadról jelentik: A noviszadi ügyészség utasítására letartóztatott Brncá Pavel noviszadi fűtőházi alkalmazottat az állampolgári törvénybe ütköző büncselekmény miatt. Brncát átadják a beogradi legfelsőbb állami bíróságnak.

— **A grafikai munkások kirándulása.** A szubotcái nyomdások június 30-ikán kirándulást rendeznek a paljcsi akácok erdőbe. A kirándulást sok kedélyes műsorszám tarkítja. A városvezetés reggel hat óra körül több autóbussz indul. A földművesiskolai villamos megállótól egész nap autóbusszközlekedés lesz. A kiránduláson a rendezőbizottság vendégeket is szívesen lát.

— **Fényképészeti kongresszus Noviszadon.** Noviszadról jelentik: Szeptember 17-ikén Noviszadon tartják meg az ideai országos fényképészeti kongresszust.

Tilla Garden

»A szépség és a TAKY elválaszthatatlanok — mondja Tilla Garden, az ünnepeit moztündér.

A mostani divat, amikor az átlátszó ruha és a selyemharisnya dominál, megkívánja minden nőtől, hogy testének ápolására a legnagyobb gondot fordítsa. Izléstelenségzsámba megy, ha valakinek kezén, lábán vagy nyakán szőrzsájakat látunk éktelenkedni. Eddig azonban nem volt szer, amely a hölgyek igényét teljesen kielégítette volna. A TAKY-krém, amely kenőcs alakban kerül forgalomba, közvetlen a tubusból használható és 5 perc alatt már hat is. Illata rendkívül kellemes. A kenőcs a tubus aljág használható. A Taky feleslegessé teszi a beretvát és minden egyéb szert és feltétlenül szükséges a szőrzsájak eltüntetésére. A TAKY-t minden hölgy toalettszertalan az első hely illeti meg.

MEGJEGYZÉS. A »Taky« minden drogériában és gyógyszer-tárban kapható. Egy tubus ára 35 dinár. Ha nem lesz a krém hatással megelégedve, visszaadjuk a vételárát. Jugoszláviai filiórat HENRI H. NEUMANN — ZAGREB, BOSKOVIČEVA 42.

AZ 1929. TAKY-KRÉM ELŐNYEI:
élénk illatosítás — azonnali hatás — a tégely teljesen kihasználható.

— **Helyrelgazdítás.** A »Csalás miatt letartóztatott egy bajmoki gazdálkodó« című szombori jelentés alapján a Bácsmegeyi Napló június 13-iki számában közölt híre vonatkozólag Kollár Ferenc bajmoki gazdálkodó a következők közlését kéri: Nem felel meg a valószínűségnek, hogy Kollár Ferenc özevgy Baeslja Dánielné hajmoki lakostól 1924 őszén vagy bármikor is 16.500 dinárt kamatra kölcsönképp felvett volna. Kollár özev. Baeslja Dánielnétől soha nem kért és nem vett fel kölcsönt és így kötelezvényt sem adott neki, úgyhogy nem felel meg a valószínűségnek az sem, hogy az állítólagos adósságot igazoló kötelezvényt tőle visszakérte és megsemmisítette volna. Kollár Ferenc nyilatkozata szerint ezévi április 21-ikén legnagyobb meglepetésére özev. Baesliáné jogi képviselőjétől felszólítást kapott, hogy tartozását nyolc nap alatt fizesse meg, mire ügyvédje után azt válaszolta, hogy nem tartozik neki. Ezek után következett be, hogy az állítólagos magánjogi követelésnek polgári uton való érvényesítése helyett özev. Baeslja Dánielné büntető feljelentést tett Kollár ellen a bajmoki csendőrségnél, amely őt őrizetbe vette, az ügyészség azonban már másnap szabadonbocsátotta. Kollár Ferenc végül közli, hogy feljelentője ellen hamis vád miatt feljelentést tett.

— **Időjárás.** A Meteorológiai Intézet jelenti: Emelkedő hőmérséklettel és a felhőzet csökkenésével száraz idő várható.

— **Kibővíti a vrsaci telefonösszeköttetést.** Vrsacról jelentik: A noviszadi postaigazgató a napokban Vrsacon járt látogatása összefüggésben van azzal a tervvel, hogy Vrsac közvetlen telefon- és táviróösszeköttetést kap Beograddal, Noviszaddal és Temesvárral.

— **Uj módszerű férfiruhaszabás tanítására vidékieknek július 1. és augusztus 1-ig, helybelieknek augusztus 12-iki kezdettel szaktanítást rendezek.** A tanítás egész nap tart. Régi rendszerű szabás átdolgozására külön órát is adok. Levélre válaszolok. Futó Tamás szabómester, Szubotica.

ANNA MAY WONG

a legnagyobb kínai filmsztár
játssza „SONG“ főszerepét a
Városi Mozi csüörtöki műsorán

— **Egy budapesti asszony borzalmas öngyilkossága.** Budapestről jelentik: Szerdán délelőtt megrendítő családi tragédia történt Budapesten a Hernáduca 9. számú ház egyik földszinti lakásában. Horvát Józsefné, egy munkás felesége benzinnel leöntötte lakásának padlóját és amikor már egy liter benzint szétfolyt, meggyújtotta. Egy pillanat alatt lángba borult a szoba minden butora és az asszony ragához szoritva ötéves Erzsébet nevű kislányát, odaült a tüzreger közepébe. Mikor a lángok égetni kezdték, menekülni akart, de elcsuszott és magával rántotta gyermekét is. A lakók között nagy pánik keletkezett, mert az egész ház tüzveszélyben forogott. Értésítették a tűzoltókat és a mentőket, akik kivitték az anyát és gyermekét az égő lakásból. Horvátné a kórházban nemsokára meghalt, a kislány állapota életveszélyes. A nyomozást megindították a tragédia indokainak megállapítására.

PENSION „SEGRETL“

Maria-Wörth, a wörthi tó partján

Gyönyörű fekvés. — Szép szobák. — Elismerten jó konyha. — Olcsó árak

— **Társasvacsora Noviszadon dr. Kosztics Lázár szubotcái egyetemi tanár tiszteletére.** Noviszadról jelentik: Azok a noviszadi városi tisztviselők, akik résztvettek a népszámlálási munkálatokban, szerdán este a Fehér hajó-ban társasvacsorát rendeztek dr. Kosztics Lázár szubotcái egyetemi tanár tiszteletére, aki a munkálatokat vezette.

— **Történelemelőtti leletek egy oszljeki téglagyárban.** Oszljekről jelentik: Oszljek területén végzett ásatásoknál több ízben kerültek napfényre régi, legfőbbnyire a rómaiak korából származó leletek. Utabban azonban olyan leltre bukkantak, amely valószínűleg prehisztorikus időkbeli származik. Szelák János oszljeki munkás, aki a Schullhof-féle téglagyárban dolgozik, a napokban ásás közben két hatalmas mamutfogra bukkant. A mamutfogakat felvitték a városvezetésre, ahol szakértők vizsgálták meg s megállapították, hogy egy-egy fog 25 centiméter, az átmérőjük 15 centiméter s egynek-egynek a sulya két és fél kilogramm. Megállapították, hogy körülbelül ezen a helyen, ahol most Szelák a mamutfogakat találta, 1913-ban ugyancsak földásás alkalmával egy hatalmas mamutagyarat is találtak. Akkoriban azonban a leletek nem tulajdonítottak fontosságot s minthogy a hatalmas csontdarab állandóan utvan volt, bedobták egy gödörbe, földet hánytak rá és ma már nem lehet megtalálni. A történelmi kutatások Oszljek környékén most újult erővel megindultak s nem lehetetlen, hogy fontos leletek kerüljenek napfényre.

HOTEL F. RADETKY
HINTERBRÜHL. Wientől 25 percnire.
Elsőrangú ház. — Renoválva. — kitchnő konyha. 100 győnyörhen berendezett szoba, lakosztályok, hideg, meleg víz. Körponti fűtés. Jazz-band. Bar. Táncc. Kert-étterem. Saját autójárat. Garage a strandfürdővel pár percnire. Tulajdonos: M. ULBING

— **Rodics Rafael érsek bérnakörutja Délbánát-**ban. Vrsacról jelentik: Rodics Rafael bánati érsek befejezte északbánati bérnakörutját és Délbánátba utazott. Legutóbb Glagonj községben bérnált a püspök, ahová a dűbeljacsai, kraljevici, orcai és horcái hívek is nagy számban eljöttek. A községben nagy ünnepélyességgel fogadták a püspököt, akit Nadaski Gyura főszolgabíró és Tretter Georg plébános üdvözöltek. Rodics Rafael érsek Glagonjból Jabukára utazott, ahol Ackermann András plébános fogadta. Jabukán ötszáz gyermeket bérnált meg az érsek.

— **Vrbász a villanyáram árának leszállítását kéri a tartománytól.** Vrbásról jelentik: Vrbászon a villanyáram kilowattja kilenc dinár husz parába kerül és emiatt a közönség már többször panasszal fordult különböző fórumokhoz és az árak leszállítását kérte annál is inkább, mert más helyeken a villanyáram kilowattja 2–5 dinárba kerül. A villanytelep legutóbb hajlandónak mutatkozott arra, hogy az árakat leszállítja, de a község a minimális árengedményt nem fogadta el. Most elhatározták, hogy a tartományhoz fordulnak és attól kérik az ügy orvoslását, mert a tartomány már több hasonló esetben eredményesen intézkedett.

— **Uj jogi doktor.** Donát Ákos, Donát Mór, a Ferum vagongyár igazgatójának fia a zagrebi egyetemen sikerrel letette a jogi doktori szigorlatot.

H. NASSAU elismert pedagógus
szünidei otthona és internátusa
VÖSLAU, Schlumbergerstrasse 20
Német nyelvoktatás   Prospektus

— **Házasság.** Gyubek Elza és Szenecsics Aurél kereskedelmi akadémiái tanár (Szubotica) június 22-én délelőtt fél tizenkét órakor a Szent Teréz templomban tartják esküvőjüket. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Gerber-féle Special világos sör elismerten a legjobb és legizetesebb.**

— **Óriási vihar Vrsacon.** Vrsacról jelentik: Vrsac felett óriási vihar és felhőszakadás vonult át. A vilámban több helyen lecsapott és egy házat felgyújtott.

Ágnes krémtől gyönyörű lesz

— **Milyen anyagi kártérítésre van igénye a felfüggesztett, de állásába visszahelyezett rendőrkapitány?** Noviszadról jelentik: Két évvel ezelőtt az akkori belügyminiszter felfüggesztette állását Matics Dusán noviszadi rendőrkapitányt. Matics Dusán felebezéssel élt a felfüggesztés ellen, az államtanács helyt adott a panasznak és Matics Dusánt visszahelyezte állásába. Matics rendőrkapitány akkor felfüggesztésének tartamára teljes fizetésének kiutalását kérte. A városi közgyűlés annakidején nem teljesítette Matics rendőrkapitány kérését és nem szavazott meg utólagosan a felfüggesztés tartamára teljes fizetést, hanem miután röviddel a felfüggesztés után a minisztérium nyugdíjazta, csak nyugdíjat szavazott meg. A nyugdíj megállapításánál azonban a városi képviselőtestület az új nyugdíjszabályzatot vette igénybe és így Matics rendőrkapitánynak magasabb nyugdíjat szavazott meg, mint amennyi a felfüggesztés idejében érvényben volt nyugdíjszabályzat értelmében neki járna. A belügyminiszter megemlítette a közgyűlés határozatát, új határozathozatalra utasította a várost, még pedig a régi nyugdíjszabályzat alapján, amely szerint Matics rendőrkapitánynak kisebb nyugdíja jár. A városi nyugdíjválasztmány kedden délután foglalkozott ezzel a ügyvel és a miniszteri leirat értelmében leszállította a rendőrkapitány nyugdíjjarandóságát. A csütörtöki közgyűlés dönt véglegesen ebben az ügyben.

Dr. Berger Imre gyermekgyógyász-specialista orvosi rendelőjét Agina ulica 13. szám alatt (Vilsonova ulica sarkán) megnyitotta. Rendel 9-től 11-ig és 3-tól 5-ig. Telefon: 212.

Ne feledje: Az állami osztályosajáték I. osztályának húzása június 8-án
vegye vagy rendelje meg szerencsesorsjegyét
BRISTOL-nál, Novisad, Željeznička ul. 27

— **Tűzoltónap Petrovoszelón.** Petrovoszelóról jelentik: Június 29-ikén, Péter-Pál napján tűzoltónapot rendez a petrovoszelói önkéntes tűzoltótestület. Reggel öt órakor zenés ébresztő, fél kilenc órakor istentisztelet, tizenegytől tizenkettőig tisztelet. Délután tűzoltógyakorlat. Este nyolc órakor uszó lampionos mutatványok a Tiszán tűzijátékkal, kilenc órakor a nagyvendéglő kerthelyiségében táncmulatság és este tizenegy órakor értékes tárgyak kisorsolása.

— **Urológiai, vese-, hólyag- és végbélbetegeknél a természetes »Ferenc József« keserűviz gyorsan csökkenti a székelési zavarokat.** Kórházi bizonyítványok elismerik, hogy a **Ferenc József** víz biztos és kellemes hatása következtében állandó használatra rendkívül alkalmas. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

— **Csütörtökön nyílik meg a szubotical gimnázium növendékeinek képképzése.** A szuboticali főgimnázium növendékei június 20-tól 28-ig rajz és festménykiállítás rendeznek a gimnázium épületében. A kiállítás naponta délelőtt 8–12-ig és délután 2–7-ig tekinthető meg.

— **Dr. Herman Károly szakorvos rendel délelőtt 8–11-ig és délután 2–6-ig.**

— **A noviszadi hidvám eltörlését kéri a gazdasági körök.** Noviszadról jelentik: A pénzügyminiszter, mint ismeretes, eltörlte a városokat és községeket mindennemű községi közevetvám szedésétől és így nem szabad a hidakon sem hidvámot szedni. Noviszad város azonban kérdéssel fordult a pénzügyminiszterhez, aki azt az elvi határozatot hozta, hogy azok a városok, amelyeknek községi közevetvám szedésére koncessziójuk van, a koncesszió lejártáig jogcsúltak közevetvámot szedni, de csak olyan jár-

művek után, amelyek a városba jönnek és ott maradnak, míg olyan járművek után, amelyek a városon keresztül haladnak, közevetvám nem szedhető. A gyakorlatban ennek a körülménynek a megállapítása sok nehézséggel jár és sok zavart okoz. A noviszadi hidon emellett előállt az a különös helyzet, hogy a noviszadi hidvám közevetvámot szednek, míg a petrovaradini hidvám nem. A noviszadi gazdasági körök most akciót indítanak, hogy a noviszadi hidvámot is töröljék el, mert a hidvám kárára van az idegenforgalomnak és így közvetlen a gazdasági életnek.

— **A noviszadi zsidó nőegylet műsoros kertünnepélye.** Noviszadról jelentik: A noviszadi zsidó nőegylet június 29-ikén a polgári lövőde helyiségében műsoros kertünnepélyt rendez, amelynek keretében husz noviszadi urleányon kívül Mikulics Éva, a beogradai operettszintársulat primadonnája és Klemencics Klemens operettszínész is közreműködnek.

SPORT

Meghalt a szuboticali sportolók Pista bácsija

Krmpotics István, a Bácska-pálya felügyelője kedden éjszaka elhunyt

Krmpotics István, a Bácska-pálya felügyelője kedden éjszaka rövid kinos betegség után 37 éves korában elhunyt. Temetését csütörtökön, 20-ikán délután 5 órakor lesz a Bácska-pályáról.

Krmpotics István, Szubotica sportoló társadalmának szeretett Pistája a maga külön kis birodalmából, a Bácska-pályáról bevonult az örök nyugalom birodalmába. Csendes és minden feltűnés nélkül, szegységben költözött el Krmpotics Pista, a maga 37 évével is sok ezer szuboticali sportoló Pista bácsija. Egy nappal előbb még a pihenőre tért futballisták cipőit rendezgette, hogy Virág ur, Gubics ur, Vukov ur, az ő lélekkel szolgált futballistái mindent a helyén találjanak összel, ha újra magukra öltik a dresszt. A rekvizitum minden egyes darabját szakértelemmel átvizsgálta: erre stopli kell, ebbe zsinórt fűzünk, a dresszt meg kell stopolni, a gumira foltot ragasztunk, a külső is feslett egy kicsit, bevarrjuk. Mindezt maga végezte el a Pista bácsi, akinél nagyobb szakértelemmel és szeretettel senki sem tudott futballista hőimikát rendben tartani. Pontosan és lelkiismeretesen megszolgált az a kenyeret, amit neki és családjának a sport juttatott.

Körülbelül nyolc éve annak, hogy **Horvácki Fábán** a Bácska akkori fuballvezetője felvette pályafelügyelőnek Krmpotics Pistát. Pista bácsi azelőtt közműves volt és bizonyára nem sokat hallott a futballról. Szorgalmával és pedáns rendszeretével azonban hamarosan hozzáértő a környezetéhez és ő maga még gyorsabban rajongásig megszerette a vidám futballistákat és mindegyiknek tette kész szolgálja. Ápoló gondozója és nyíltszívű barátja lett. Határtalan szeretettel esingőtt egyesületén a Bácskán, amelynek minden örömeiben és bánatában egész lelkével résztvevett.

A mérkőzéseken a játékosok gondolatát is elleste. Tudta, hogy ki szereti a magas stoplit, kinek kell sipesontvédő, ennek hideg, annak langyos víz kell a mesakodáshoz, ki — mennyi citromot fogyaszt. Mindezt kérdés nélkül kapták meg a futballisták, akiknek szeszélyes és sokszor türelmetlen, száz és száz féle kívánsága támadt meccs közben az öltözőben, de Pista bácsi egyet sem hagyott teljesítenél. A nyeri meccseken sirt örömeiben, de ha kikapott a csapat ő volt a legkedélyesebb vigasztalója a játékosoknak.

— Nincs semmi baj Gubics ur, pechünk volt, de jönnek ezek még a mi konyhánkra. — Oszlatta el ilyenkor a borus hangulatot, balzsamozta az érzékeny lelkeket.

Egyszer a Bácska egy tartalékcsoportja évek előtt, valahova falura ment futballozni. Épen csak tizenegy játékos utazott el — a szegény falusi klub nem tudott többet fizetni — Pista bácsi a maga jószántából ment velük, vitte a felszerelést, no meg vigyázott a fiatalokra. Meccs előtt az egyik játékos megbetegedett — épen a kapus. Tíz emberrel nem lehet kiállni, nem engedi a Bácska becsülete. Pista bácsi, aki a labda körül csak a pumpolási és ragasztási teendőket érte nem sokat gondolkodott, magára öltötte a beteg futballista dresszét és beállt a kapuba. Akik látták ezen a mérkőzésen a Pistát védeni, ma is csodálattal beszélnek róla, amit ott művelt. Ösztönszerűleg vetette magát a labdára, hol az egyik — hol a másik sarokba, a magas lövésekre ugrott és az ellenfél lábáról szedte le a labdát. Nem is tudtak neki jól löni és győzött a Bácska. A mérkőzés hőse persze

Pista bácsi volt, aki megmutatta, hogy klubszeretettel csudát lehet produkálni.

A klubja iránti rajongó szeretet nem csak őt hatotta át, de átplántálta azt egyszerű, becsülettel elartott családja minden tagjába is. Felesége és tizenéves fia segítettek neki a pálya és felszerelés gondozásában, de volt is olyan rend a Bácska-pályán, hogy egy muzeumi szertáros is megirigyelhette volna. Két kis iker fiát a Mijót és a Jásót mar a csecsemőkori sportszeretetre nevelte Pista bácsi. A pálya pázsítán és meccsek zajában felesperedett Mijó és Jásó még csak három éves volt, amikor egy mérkőzés előtt Bácska dresszben — az apjuk csinálta nekik — kiálltak a kornerszállóhoz és Pista bácsi vezényszavára körülszaladták a mintegy háromszáz méter körüli futballpályát. Az erősebb Mijó futott be elsőnek a célba, de azért a közönség mindkettőt elhalmozta ajándékokkal. Ezen a napon nem volt boldogabb ember Pista bácsinál.

A háromgyerekes Pistához egyszer beállított egy asszony, talán ismerte is valahonnan. Egy pólvas eseményt hozott a karján és könnyezve kérte Pistát, hogy gondozzák addig a kisbabát, amíg valami munkához nem jut és magához veheti. Az áldott szívű Pista bácsi nem sokat gondolkodott, elfogadta a csecsemőt — egy kisleányt — akiért többé vissza sem jött az anyja. Azóta négy gyerek szaladgál a Bácska-pályán, akiket Pista egyformán a magáénak tartott.

Ilyen ember volt az életben Pista bácsi. Szerette is mindenki, aki csak ismerte. Büszkén vallotta magát Bácskistának, de azért Pista bácsija volt ő egyformán minden sportolónak, mert jó és őszinte volt ő is mindenkihez, akár milyen klubhoz tartozott. A szomorú emlékeztető, botrányba fulladt Bácska—SZAND mérkőzésen tanuja voltam a következőknek:

A játékosok között kitört verekedés hangulatában a közönség benyomult a pályára és általános tumultus keletkezett. A rendőrök nagy erőfeszítéssel igyekeztek megtisztítani a játéktérrel a botrányozóktól, de Siflist, aki maga is részt vett a verekedésben, egy egész sereg ellenpárti vette körül. A SZAND kapus helyzete cseppet sem volt irigylésre méltó. Ekkor ártott a tömegben Pista bácsi, kézen fogta Siflist és így szólt hozzá:

— Ne féljen Siflis ur, amíg engem lát, nem lesz semmi baja. És valóban bántódás nélkül ki is vezette Siflist a pályán várakozó autóbuszig.

Négy év óta az alszövetséget is szolgált Pista bácsi, ahol a mindenféle egyesületből összegyűlt sportemberek egyformán szerették és becsülték, mint a lelkiismeretesség és pontosság mintaképt.

Szombaton vakbélbántalmak léptek fel Krmpoticsnál, aki azonban csak hétfőn fordult orvoshoz. Kórházba küldték, ahol nyomban megoperálták Pista bácsit, de betegsége ekkor már annyira elfajult, hogy nem lehetett rajta segíteni. Két napig hősiiesen kiállt és kedden éjszaka kisenvedett.

Egyesülete a Bácska a maga halottjának tekintti szegény jó Pista bácsit, akit a sportolók egész lélekkel szeretett otthonából, a Bácska-pályáról csütörtökön délután kísérik utolsó útjára. Ravatalára az alszövetség is elhelyezi a derék sportárs és talpig jó ember emlékeit megillető elismerés koszorúját, a sportolók pedig soha nem muló kegyelettel zárják szívükbe Pista bácsit.

Szántó Andor

Három teniszverseny kerül lejátszásra Szuboticán és Palicson június második felében

Megkezdődnek az Ertl-serlegmérkőzések

A vajdasági teniszszezon megindulása óta egymást érik az érdekes események, amelyek közül kiemelkedik a szeptemberi nemzetközi teniszverseny. Ezt a nívós tornát a legközelebbi időben ugyan csak izgalmasnak ígérkező serlegmérkőzések és barátságos versenyek fogják követni, amelyeket részben Palicson, részben Szuboticán bonyolítanak le.

A szuboticei Kék-fehér klub vasárnapra az apatini klub játékosait hívta meg barátságos mérkőzésre, hogy ezzel revansot adjon a múlt évi apatini vendéglátásért. Az apatini klub ugyan még nem adott választ, de remény van arra, hogy a meghívást elfogadják és ez esetben vasárnap érdekes teniszversenyre számíthatunk, tekintettel arra, hogy az utóbbi időben az apatini gárda is erősen felljavult.

Június 24-ikén Palics versenyzői Szombort látják vendégül, hogy a Hartmann-serlegért megmérkőzzenek. Itt szintén erős küzdelemre lehet számítani, mert Szombor már a múlt szezonban is komoly ellenfélnek mutatkozott és az esetben, ha Palics nem tudja kiállítani rendes gárdáját, a verseny kimenetele teljesen nyitnak tekinthető.

Június 30-ikán kerül lejátszásra az Ertl-serlegmérkőzés első fordulója a szuboticei Kék-fehérek és Vrbász között. Az első fordulót ugyan már előbb le kellett volna játszani, de több klub késedelmeskedett,

ugyhogya az egyetkezési bizottságnak, amely a versenyt rendező, meg kellett hosszabbítania a határidőt. A kékfehérek már többször kérték terminust Vrbásztól, míg most Vrbász június 30-ikát jelölte meg a verseny napjait és így ezen a napon le is játszó az Ertl-serlegmérkőzés első fordulóját. Ezen a versenyen a kékfehérek nagy eséllyel indulnak és ha rendes formájukat játszik ki, a győzelmet biztosan megszerzik.

A további forduló lejátszása körüli nehézségek merültek fel, mert több klub még nem küldte be ranglistáját a klubközi bizottsághoz és még nem nyilatkozott afelől sem, hogy hajlandó-e részt venni a serlegmérkőzéseken. Többek között Noviszad nem adott még életfeli magáról, azonkívül Odzsaci és Szerbitebej szereplése körül is akadályok merültek fel. Odzsaci ugyanis standard játékosának bejelentette a noviszadi Uzelac-párt, azonban az egyetkezési bizottság ezt nem akarja tudomásul venni, mert a szabály értelmében csak akkor vehet részt valaki valamelyik klub versenyén, ha állandóan a klub székhelyén tartózkodik. Az Uzelac-pár azonban nem lakik Odzsacban, hanem jelenleg is Noviszadon tartózkodik. Szerbitebein pedig az a helyzet, hogy az ottani klub külföldi játékosokat is akar szerepeltetni azokon a versenyeken, amelyeket a serlegmérkőzések keretében játszó le. A szabály értelmében azonban csak a bejelentéstől számított két év múlva indulhat külföldi játékos serlegmérkőzéseken.

A klubközi bizottság június 24-ikén és 25-ikén tart ülést, amelyen ezeket a kérdéseket végképp el fogják intézni.

Az SzMTC a kikindai Szerbia jubileumán. A kikindai Szerbia Sportklub fennállásának husz éves jubileuma alkalmával vasárnap és hétfőn, 23-ikán és 24-ikén nagyszabású körmérkőzéseket rendez, amelyre Temesvárról a TAC-ot, a szuboticei Vasasok sportegyesületét, az SzMTC-t és a kikindai Koszovót hívta meg. A körmérkőzések keretében első nap a Koszovó-Szerbia és a TAC-SzMTC játszanak, míg hétfőn az előző nap győztesei és vesztesei mérkőznek egymás ellen egy érdekes serlegért. Az SzMTC teljes első csapatával látogat el Kikindára.

Csalági Henrik jubileumának ünnepeit Vrbászon. Vrbásztól jelentik: Mint a Bácsmegyei Napló már jelentette vasárnap ülik meg Vrbászon a VSC és

Dulcis közös rendezésében Csalági Henrik tízéves futballbírói jubileumát, mely alkalomból a jubiláns ezüst serlegért játszanak a VSC és Dulcis csapatai. Az ünnepségre minden előkészület megtették a rendező egyesületek. A meghívókat már szét küldték és számitanak arra, hogy a szuboticei alszövetség, a futballbírók testülete és a sportegyesületek valamennyien elküldik képviselőiket az érdekes futballbírói jubileumára. A serlegért délután mérkőznek a VSC és a Dulcis csapatai, este pedig bankett lesz a vendégek részvételével a jubiláns tiszteletére.

PETROVOSZELÓ

Petrovoszelói Sport—Szarbecefi Jadran 3:0 (2:0). A sport állandó főlényel biztosan győzött.

RÁDIÓ

Verdi Rigolettója a rádió csütörtöki műsorán

A csütörtöki program kiemelkedő eseményei

Az utóbbi időben a meleg időjárás miatt rendkívül gyengült a vétel és igen kevés állomást lehet fogni megfelelő hangerővel. Emiatt hiába adnak programot a távolabbi állomások, mert nem élvezhetjük azokat. A hazai állomások csütörtöki programja nem nagyon változatos, a beogradli studio rádiókvartettje hangversenyt ad Slatin Vladimír hegedűművész közreműködésével (20.25). Ljubljánból ugyancsak a rádiózenekar ad hangversenyt, a műsoron operé- és operett-részletek szerepelnek (21.00). Zagreb Prága műsorát közvetíti.

A külföldi állomások közül figyelemreméltó Frankfurt leadása, a studio kamarazene-estét rendez (20.15). München leadója az első nemzetközi katolikus rádió-kongresszus alkalmából ad nívós hangversenyt, utána pedig Stang Gress kamaracékesnő hangversenye

következik (20.00). Érdekesnek ígérkezik Róma spanyol-estje is; a műsoron spanyol zeneszerzők művei szerepelnek (21.00). Toulouseból a filharmonikus társaság hangversenye hallható (21.00).

Turin operaelőadást közvetít (20.30). Milánó Verdi Rigolettóját tűzte műsorra (20.30). Genoa szintén a Rigolettóval szerepel (20.45). Bresslauból pedig Gluck »Május királynője« című pásztorjátékát közvetítik, amelyet szimfonikus hangverseny előz meg (20.15). Az egyetlen operettelőadást Nápoly nyújtja (21.02). Décs érdekesnek ígérkező rádiószkeccset tűzött csütörtöki programjára (21.00), míg az egyetlen érdekesnek ígérkező prózai előadás Budapestről hallható. A studióból Madách »Az ember tragédiája« című darabját adják elő (20.15). Breslau vigjáték előadását közvetíti (19.30).

SZINHÁZ

Nemesi fészek

Turgenjev dramatisztált regénye a Városi Színházban

Turgenjev izzó, színes és mély regényét Szibirjakov Alekszandar adaptálta a színpad számára. A színpadi újraköltés akár Dosztojevszkij Félkegyelmű-jénél, itt is tökéletesen sikerült Szibirjakovnak. Mindvégig színpad-szerű, feszültséggel és fordulatokkal operáló történetet formált a kissé passzív vonalvezetésű és inkább könyvhatásra számító regényből, darabot, amelynek a rivalda igényeihez mért sodrában friss színt kap a történet fakuló aktualitásáért. Szibirjakov a Nemesi fészek tizenegy képre ta-

golt színpadi változatába mindameltt átmentette a könyv — mindenki kedves és emlékezetes olvasmánya — egész karakterisztikumát, a jellemfestés pazar kedvétől kezdve, a közeli emberi és belülről kifelé formált figurákon keresztül egészen a hamisítatlan orosz, sőt hamisítatlanul turgenjevi levegőig. És ebben a levegőben meglepő otthonossággal mozogtak a szuboticei előadás szereplői, akik közül elősorban Mansvjetova Lidia asszonynak kell átnyújtani az elismerés virágait. Liza szerepében újból megmutatta, hogy széles skálájú művésznő, aki minden alakításában művészi meglepetéssel szolgál. A többiek: Jovanovics Leposzava, Gavrilovics Áca, Vujics Jelka, Gavrilovics Mica, Tanhofer Tomisláv, Atyimovics Milorád, Hladics Vatrosláv, Veszelinovics Vász, Veszelinovics Ivka, Kransevics Ruzsa, Miholjesan Tomo és Leitner Iván valamennyien stílusosan illeszkedtek az előadás precíz gépezetébe.

Két nagyon szép és hangulatos Szibirjakov kompozíciót is hallottunk a darab keretében és külön meglepetésszámba ment Tanhofer Tomisláv pompás éneke.

A jól gürdülő rendezésért Mansvjetova asszonyt illeti dicsőret.

(1. l.)

FILM

Két filmbemutató

A „Song“ a Városi Moziban
A „Vörös és fekete“ a Lifikában

A nyári film-műsorok tikkasztó sivárságában valósággal tél derekát jelzi a siker hőmérője mindkét szuboticei moziban. Csütörtöktől kezdve két nagy film kerül színre a két mozgósínházban, olyan szép és kitűnő filmek, amelyek jelentős világsikerek után alighanem a műsorösszeállítás véletlenségéből maradtak csak a nyári szezonra.

A Városi Mozi új filmje a *Song*, amely a *»Piszkos pénz«* alcímét viseli, a mult esztendő egyik legnagyobb német filmsikere. Richard Eichelberg filmje egy konstrukciójánál, mint sujtjénél, rendezésénél és szereplőinél fogva a legszerencsésebb lehet perceiben született filmek egyike. Egy japán lányról szól a film meséje, aki Konstantinápoly sötét tengerésznegyedében egy már nem is fiatal artista mellé szegődik. Ez a Jack foglalkozására nézve kérdőbálo és egy színész nő hütlensége miatt szállt le egész a tengerészek mulatójájáig. Glória, a hütlenszínész nő véletlenül Konstantinápolyban vendégszerepel és összekerül a férjével, aki új lángra lobbant iránta. Hogy újból meghódítsa és igényeit kielégthesse, rabolni akar, a sikerületlen vállalkozás közben azonban megvakul. Song, az önfeláldozó kis barátja ápolja és amikor megtudja, hogy csak operáció adhatja vissza a férfi szemvilágát, Glóriától kér segítséget. A színész nő elutasítja, mire Song lop a férfiért és hogy megvigasztalja, a színész nő nevében tesz látogatást a vak embernél. Jack meggyógyul és kitűdődik a kegyes játék. Izgalmas bonyodalmak után jön rá a férfi, hogy Song az, aki méltó a szerelmére és a közben fényes karriert elért lány viszatér Jack kedvéért a szegénységbe. A pénz utáni vad hajszát, a szegénység tehetetlen kétségbeesését nagysehrűen hangsúlyozza a film, amely minden jelenetével demonstrálja a pénz hütre csábító démoni erejét. Legnagyobb eseménye ennek a filmnek Anna May Wong szereplése. Ez a nagyszerű japán színész nő a *Song* címszerepében lett egészen híres, nagy filmsztárrá. Amit csinál, művészi élmény. Csodálatosan kifejező, egyéni játéka megkülönbözteti minden más filmszínész nőtől. Minden mozdulatában és szemrebbensében ha kell kedves és üde fiatalság, ha a helyzet úgy kívánja, drámai erő van és egyetlen felesleges mozdulata sincs. A férfi főszerepét Heinrich George, ez a monumentális drámai erejű színész formálja meg markáns vonásokkal, Mary Kid izgatón szép a színész nő szerepében és a helyén van a film minden szereplője. A rendezés gondos, a felvételek nagyon szépek.

Ivan Mosjukin új filmjét, a *»Titkos tudr«*-t mutatja be a Lifka-mozi. A film, amelynek szcenáriumát Stendhal *»Vörös és fekete«* című regényéből készült kitűnő, mint a legtöbb Mosjukin-film. A kiváló orosz színész filmjeit mindig gondosak felépítésben és rendezésben egyaránt és szerepei mindig száz százalékgig hálás filmszerepek. Mint rendszeren, most is kosztümös darabban játszik a Lajos Fülöp-korabeli Franciaországban. A cselekmény kezdetén még Károly uralkodik és Mosjukin egy kis vidéki város polgármesterének titkára. Nagyratörő tervei vannak azonban az egyszerű fiatalembernek és otthagyja a polgármester házáét és szép feleségét, akinek gyengéd szálak fűzték, elmegy Párisba, ahol a Lajos Fülöp trónraültetése érdekében összeesküvést szövő arisztokraták vezérének a titkára lesz. Itt csakhamar beleszeret a márii leányába és a szép arisztokratalány kezét is megkapja, amikor egy végtelenül fontos levelet juttat el életveszedelemmel járó futárszolgálatával Strassburgba. Jutalmul hadnaggyá nevezik ki és nemesi rangra emelik. Az elhagyott szerető azonban bosszúból kettőtörli karrierjét és izgalmas bonyodalmakon, gyilkosságon és halálos ítéleten keresztül ér el végül a film a férfi rehabilitálásáig és boldog házasságáig. A *Vörös és fekete* eseményét mindvégig filmszerűen dolgozza fel a dráma. Mozgalmas, monumentális film ez, amelyben egymást érik az izgalmas fordulatok és a mese mindvégig lebilincselően érdekfeszítő. Ivan Mosjukin a nagy művészt minden kvalitását megcsillogtatja parádés szerepében. Lil Dagover ragyogóan szép és izgatón érkei, Agnes Petersen pedig finom és bájos. A rendezés korszerűen hű és gondos és az operatőr is figyelemreméltó munkát végzett.

A kritika meteorológiai jelentése: muddkét film őszinte, nagy sikere várható.

(1. l.)

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

A BÁCSMEGYEI NAPLÓ ÁLLANDÓ HETI MELLÉKLETE

A buzaprobléma

A termelőknek érdeke az, hogy terményeinek ára minél magasabb legyen, a fogyasztóé viszont, hogy minél alacsonyabb. Csodálatos, hogy mégis termelő és fogyasztó egyaránt nagy riadalommal tárgyalja azt a hírt, hogy a buza ára a világpiacon rohamosan és hihetetlen arányokban esett. A buza nem olesó, hanem tulesó lett és ez a nagy olesóság a fogyasztót is aggasztja. A jóból is megárt a sok és a nagyon olesó buza nem öröm, mert már az a veszély fenyegetett, hogy a buza világpiacon alacsonyabb lesz, mint annak termelési költsége nálunk és ez rosszabb volna a gazdátársadalom szempontjából, mintha ebben az évben semmit sem vetett volna és az egész ország földje bevetetlenül parlagon heverne. Azt pedig egyetlen józan fogyasztó sem kívánja, hogy az egész gazdátársadalom elpusztuljon, inkább legyen drágább a buza, különösen ha figyelembe vesszük, hogy a buza olesóbbodásának semmi praktikus előnye nincs, ha egyszer a kenyér ára változatlanul szilárd.

A buza kétségkívül a legfontosabb áruegység a világpiacon és a buzaprobléma az államok életvezetésének legfőbb problémája, amelynek jelentősége a népesedés szaporodásával egyre nő. A népélemezés terén a buza lassan, de szisztematikusan egyre nagyobb területet hódít és ezzel párhuzamosan minden más gabonafélt háttérbe szorít és szüntelenül emelkedik azoknak az embereknek a száma is, akik buzakenyérrel táplálkoznak. Japánban például még nem nagyon régen ismeretlen volt a buzakenyér, ma pedig általában azt eszik.

A buzaprobléma világszerte két egymással teljesen ellentétes jelenséget mutat. Az egyik azokban az országokban jelentkezik, amelyekből exportálják a búzát és ezzel a buzaexporttal javítják kereskedelmi mérlegüket, a másik viszont azokban az államokban észlelhető, amelyek buzaimportra szorulnak és ezzel passzívóvá válik kereskedelmi mérlegük. Most, amikor a tengerentúli államok óriási túlprodukcója fenyeget bennünket, érdekes idézni a múlt század közepén hirdett gazdasági elméletet, hogy a világot szörnyű katasztrófa és retentó árhalál fenyegeti, mivel a lakosság száma mértani arányban emelkedik, míg a buza-termelés csak számtani arányban. Azt jósolták annak idején, hogy ezt a katasztrófát körülbelül 1930-ban fogja érezni legjobban a világ. És most, amikor itt állunk 1930 küszöbén, csakugyan érezzük a buza-katasztrófa közeledését, csak éppen hogy nem a buza-hiány, hanem a világ buza-túlermelése következtében.

Miért nem vált be a jóslás, hanem annak az ellenkezője? Először is azért, mert a búzával bevetett terület a jóslás óta óriási arányban megnövekedett, különösen a tengerentúli államokban. Másodsor, mert a műveléssel és a kultúrával megjavult a termés. Végül pedig azért, mert olyan új buzafajtákat tenyésztettek ki, amelyek 20—30, sőt helyenként 50—60 százalékkal nagyobb termést hoznak, mint a nemesítetlen buzafajok.

A buzaprobléma fontosságát már 1927-ben érezték, amikor összehívták Rómába a nemzetközi buza-kongresszust, amelyen ugyyszólván valamennyi állam képviselve volt és amelyen nagyszámu világgazdasági résztvevő. Ezen a világgazdasági kongresszuson az egyes államok referenciái beszámoltak a buza-termés fokozására irányuló törekvések eredményéről, amely referátumokból láthatjuk, hogy más államok milyen lázas erőfeszítést fejtettek ki a buza-termés növelése érdekében. Új fajtákkal kísérleteztek, új termelési módszereket dolgoztak ki, stb. Olaszországban ez a mozgalom annyira föllendült, hogy úgynevezett »buzaháborút« (attaglia de brano) rendeztek, amelyet Bauer, a híres német termelő a béke háborújaként üdvözölt. Ugyancsak erős fejlődés mutatkozik e téren Oroszországban, ahol a nemesített magvakkal bevetett terület, ilyen növekedést mutat: 1923-ban 21.000 hektár, 1924-ben 50.800 hektár, 1925-ben 107.000 hektár, 1926-ban 431.000 hektár és 1927-ben 1 millió hektár (A Zeitschrift Pflanzenzüchtung 1929. III. számának kimutatása). A nagy államok ilyen intenzív termelési eredményező tevékenysége mellett nem lehet csodálkozni azon, ha a buza-termelés évről évre nő és jó termés esetén nagy túlprodukció következik be.

A buza-termelésnek két fő formája van. Az egyik az extenzív termelés, amelyet főleg a tengerentúli államokban használnak, ahol 8—10 métermázsás búzát kapnak hektáronként. A másik az intenzív termelés,

amely Nyugat- és Középeurópában használatos, ahol magasabb költséggel 40—50, sőt több mázsás búzát is termelnek egy hektáron. Az extenzív termelési mód az óriási komplexumokon alkalmas, modern eszközök igénybevételével, úgyhogy a termelési költségek minimálisak. Ez az a buza, amely a legolcsóbb és velünk legjobban konkurrál. Az európai termelő ez ellen a konkurrencia ellen egyedül az elérhető legnagyobb termés forszírozásával harcolhat, tehát be kell vezetnie a legintenzívebb módszereket. Csak 40—50 mázsás hektáronkénti terméssel bírja elviselni a tengerentúli konkurrenciát, hogy a buza-termelése rentábilis maradjon.

A mi államunkban a buza-termelés nagyjából a két szélső termelési módszer között a közepén áll. Csak-hogy nagyon kedvezőtlen a helyzete, mert túlteng: az extenzív termelés, de a modern eszközök és a nagy komplexumok nélkül. A mi termelőinknek olyan kevés a földje, mint a nyugateurópai termelőknek, sőt nagyrészt még annál is kevesebb és az extenzív termelési alig éri el a hektáronkénti 10—15 métermázsás termést.

Egyik közgazdasági szaklapunk a legutóbb azt írta, hogy a buza-kriszist csak oly módon lehet legyőzni, ha fokozzuk a belföldi buza-termelést a kukorica rovására és ha magas vámoikkal lehetetlenné tesszük a buza-behozatalt. Ez a megoldás azonban nem sokat segítene. Az egyetlen igazi módja a helyzetet való javításnak, ha az átlagos hektáronkénti termést fokozzuk. Ebben az irányban pedig nálunk könnyen lehetne eredményt elérni, mert a mi termelésünk még alacsony színvonalú és nagyrészt teljesen extenzív. Nálunk nemesített magot csak egészen kicsiny területen használnak és különösen kevés a belterjes, intenzív termelés. A műtrágya használata, amely az egyetlen módja a nagy termés elérésének, nálunk ugyyszólván ismeretlen. Termelésünk nagyrészt még mindig megfelelő ekéje, vetőgépet ritkán használnak stb. stb.

Intenzív termeléssel nálunk fel lehetne emelni a buza-termelést hektáronként 50 métermázsánál is többre, mert vannak egyes termelők, akik ritka vetéssel, erős, rendszeres trágyázással és kapálással holdanként 28—30 mázsás termést is kaptak. Csak az ilyen nagy termés menthet ki bennünket a válságból. Nagy termés kis területen ez az egyetlen módja annak, hogy mezőgazdaságunkat rentábilissá tegyük, minden más próbálkozás csak jelentéktelen eredményre vezethet.

A buza-krisz — mint mondtuk — másképpen hat azokra az államokra, ahonnan exportálják a búzát, mint ahova importálják. Érdekes, hogy azok az államok, amelyek búzából importra szorulnak, sokkal

komolyabban fogják fel ezt a problémát. Ezekben az országokban a termés fokozására irányuló törekvés a legerősebb és ezekben az államokban dolgoznak a legintenzívebben. Az ilyen országok típusa Olaszország, amely a háború előtt 15 millió métermázsás búzát importált 36 millió lakosa részére. Ebben az országban a termés fokozására olyan erős akció folyik, hogy a termés átlaga az utolsó években rohamosan emelkedik és a behozatal egyre csökken. A tengerentúli államok először oly módon növelték a buza-termelést, hogy egyre nagyobb területeket vetettek be búzával. Ma már ott is elkezdtek emelni a föld hozadékát jobb termelési kultúra által.

Bármilyen riasztóak is azonban a hírek a buza-kriszről, nincs rá okunk, hogy az egész problémát túlságosan pesszimistikusan fogjuk föl. Igaz, hogy a tengerentúli államok egyre többet és többet termelnek és viszonylag igen olcsón, mindamellet Európában, a legnagyobb erőfeszítések ellenére is igen nagy buza-deficit mutatkozik, amely állandóan rohamosan növekszik. A római nemzetközi kongresszuson előterjesztett kimutatás szerint ez a deficit az 1909—1913. években átlag 7 millió métermázsás volt évenként, míg 1924-ben ez a deficit 137 millióra rugott, tehát egyszerre 85 százalékkal emelkedett.

És ezért tehát van piacunk, ahová exportálhatjuk búzáinkat. A mi fölsőlegünkkel fedezhetjük egy részét ennek a deficitnek, így hát erről az oldalról nem fenyeget veszedelem. A veszedelem csupán a mi kisarányú termelésünkben rejlik, mert a mi földművelők nem tudják fedezni termelési költségeit. Ezt a bajt nem fogják megszüntetni sem a kereskedelmi szerződéssek, sem a vámok, sem más palliatív intézkedések. Az egyedüli menekülés a termés fokozásában rejlik. Ha a gazda némileg magasabb költséggel kétszerennyi búzát termelne — ami nem lehetetlen, sőt nem is túlságosan nehéz — akkor nincs az az alacsony buzaár, amellyel ne tudna konkurrálni és a mostaninál sokkal olcsóbb árak mellett is jobban állna gazdaságilag, mint most. A termést nálunk nem volna nehéz megduplázni, mert most túlságosan kicsiny és a termést 10 mázsáról huszra emelni nem nagy dolog. Ezen kell minden erőnk megfeszítésével dolgozunk, mert csak úgy és egyedül így menekülhetünk a buza-krisz fojtogató karjaiból.

Mindenekelőtt fel kellene emelni a földművelésügyi minisztérium költségvetését és ez lehetővé tenné, hogy nagyszámu kísérleti állomást állíthassanak föl, amelyek tanulmányoznák az egyes országgrészeket, hogy milyen növények termelésére a legalkalmasabbak. Nagyszámu gazdatanfolyamatot kellene rendezni, továbbá versenypályázatokat kiírni. A szelektáló állományok szaporítása, a nemesített magok terjesztése stb. igen gyorsan odavezetnének, hogy a termés lépésről-lépésre javulna.

Az agrárreform végleges rendezése ujra előtérben

Mekkora lesz a földmegváltási ár a Vajdaságban?

Beogradból jelentik: Az elmúlt napokban ismét rendkívül nagy erővel nyomult előtérbe a jugoszláv agrárkérdés végleges rendezésének terve. Egyes beogradai sajtóorgániumok már arról is tudnak, hogy a földművelésügyi minisztérium már el is készült a törvénytervezettel, amely az egész agrárkérdést meg akarja oldani. Valóban talán nincs is a jugoszláv gazdasági életnek sürgetőbb problémája, mint az agrárkérdés likvidálása.

Az agrárkérdés megoldásában, amint ismertetes, a legfontosabb szerepet az agrárreform alá eső földek megváltási árának kifizetése játssza.

Franges földművelésügyi miniszter kijelentése szerint amennyiben a legközelebbi időben az agrárkérdés likvidálás alá kerül, akkor elsősorban az északi országrészekben lakó földtulajdonosok részesülnek majd kártalanításban és általában elsősorban a Vajdaságban fogják az agrárkérdést megoldani.

Amint értesülünk, többféle tervezet áll fenn a kártalanításra vonatkozólag. Az egyik felfogás szerint a telek értékének a felét kell a régi földtulajdonosoknak kifi-

zetni. A Vajdaságban egy hold föld értéke tízezer dindár és harmincezer dindár között mozog. Abban az esetben, ha az átlagos megváltási ár 12.000 dindár lenne, valamint tekintetbe vesszük, hogy a nagybirtokosoktól körülbelül 600.000 hold földet vettek el, amelyből 170.000 holdat a dobrovoljacok kapták, akkor

körülbelül több mint hétévmillió dindárt kellene kártalanítás fejében kifizetni.

A törvények szerint a dobrovoljacok földjeit az államnak kell kifizetni és így az államnak a 170.000 hold földért 2.040.000 dindárt kellene előteremteni. Ezeket a nagy összegeket csupán a vajdasági agrárföldek megváltásáért kellene kifizetni és ezenkívül esedékesek még a horvátországi és a délszerbiai földmegváltások.

Az állam ezt a nagy összeget különféle kölcsönmanipulációkkal még valahogy elő tudja teremteni, azonban honnan szerzik majd meg a többi ötmillióárdot az úgynevezett agrárérdekeltek, akiknek ez az ötmillióárd dindárt tíz esztendő alatt kellene kifizetni, olyan időken, amikor a föld a Vajdaságban jelenleg legjobb körülmények között sem hoz többet, mint átlagosan négy százalékot. Az agrárérdekeltek semmi körülmé-

nyek között sem lesznek abban a helyzetben, hogy ezt az ötmilliót dinárt tíz év alatt kifizethessék, még kevésbé, hogy már az első esztendőben tíz százalékot, vagyis ötszázmillió dinárt fizessenek ki a földbirtokosoknak. Ha például ebben az esztendőben lépne életbe az ilyen módon értelmezett agrártörvény, akkor egész biztos, hogy az agrárérdekeltek nehéz szívvel bár, de kénytelenek lennének megválni a földjeiktől.

A másik felfogás szerint a megváltási ár nem lehet magasabb holdanként háromezer dinárnál és ebben az esetben az állam a dobrovoljácokért mind-

össze csak 510 millió dinárt fizetne ki, viszont az agrárérdekelteknek mindössze csak 1.250 millió dinárt kell tíz esztendő alatt kifizetniük. Ha az agrárminisztérium nem ezt a felfogást teszi magáévá, akkor megtörténhetik, hogy a föld ismét azoknak a kezébe kerül, akiknek van pénzük, viszont az agrárérdekeltek és a dobrovoljácok ismét föld nélkül maradnak.

Nemcsak a vajdasági agrárkörökben várják igen nagy türelmelenséggel az új agrártörvény meghozatalát, hanem beogradi pénzügyi körökben is igen nagy érdeklődéssel tekintenek ennek a rendkívül nehéz kérdésnek a megoldására.

A Jungtervezet révén Jugoszlavia milliárdos kölcsönt érhet el a Jóvátételi Banknál

Az állam eszkomptálhatja Németországgal szemben fennálló követeléseit

Párisból jelentik: Owen Young amerikai delegátus által elfogadott új reparációs fizetési terv lényegesen csökkentette Németország eddigi fizetési kötelezettségeit a győztes szövetségekkel szemben. Míg a Dawes-terv szerint Németország évenként két és fél milliárd aranymárkát fizetett volna, most a Young-terv szerint az első harminchét év folyamán átlag 2.050 millió márkát köteles fizetni, a további huszonkét év folyamán pedig átlag évi 1.600 millió márkát. A Young-féle egyezmény fontos újítása a Nemzetközi Jóvátételi Bank lesz, melynek révén fogják ezután lebonolyítani az összes reparációs pénzügyi tranzakciókat.

Jugoszláviát, mint Szerbia jogutódát szintén érzékenyen érintette Németország kötelezettségeinek a revíziója és a Young-terv alapján Jugoszlávia az első harminchét év folyamán évi körülbelül 84 millió aranymárkát kap, a további huszonkét év alatt pedig valamivel kevesebbet. Jugoszlávia összige nye alig haladja meg tehát a 3.700 millió aranymárkát, ami körülbelül ötven milliárd dinárnak felel meg.

A 84 millió márkás jugoszláv kvóta két részre oszlik. Minden évben 11.600.000 márká Szerbia hadiadósságainak és azok kamatainak fedezésére szolgál, míg évi 72.4 millióval szabadon rendelkezhetik a jugoszláv kincstár. A Németországgal való elszámolást a Jóvátételi Bank fogja végezni. Németország fizetési tételei évről évre progresszíve növekszenek. Az első, 1930—31. reparációs évben 1.707.900.000 márkát tesz-

nek ki és 1955—56-ban 2.427.500.000 márkára emelkednek. A jugoszláv kvóta 72.1 millióval kezdődik, 1950-ben eléri a 100 milliót, a végén pedig 106 millió márkát tesz ki.

Németország összteljesítményeinek leszállításával csökkent Jugoszlávia kvótája, de ezenfelül a szövetségesek az egymásközötti felosztási tervet is megváltoztatták és míg Jugoszlávia a Dawes-terv szerint az összreparációk öt százalékát kapta, az új Young-féle terv csak négy százalékot hagy meg.

Előny Jugoszláviának a Jóvátételi Bank alapítása és az a kedvezmény, hogy a Németországgal szemben való igények eszkomptálhatók. Ennek folytán Jugoszlávia a Jóvátételi Banknál köthet milliárdos kölcsönt, amelynek törlesztésére átengedheti évi reparációs igényeinek egy részét. Mivel a banknak százmillió dollár lesz az alaptőkéje és mivel összekötöttségben fog állni az összes nagy pénzügykibocsátó intézetekkel, alapos a remény, hogy egy ilyen kölcsönterv megvalósítható lesz.

A kölcsönhöz viszont az volna az előnye, hogy megejethetnék a valutareformot, belekezdhetnék a terveveit beruházási munkálatok (vasutépítés, csatornázás, stb.) keresztülvételébe és ezzel a nagy pénzügyforrással a kincstár megkezdhetné a hadikártalanítási kötvények gyorsabb tempójú likvidálását. Ezeknek az állampapíroknak likvidálása viszont nagy pénzügyi nyíléseket hozna a közgazdaságba és nagyban hozzájárulna az egész gazdasági helyzet fellendüléséhez.

Az új adótörvény végrehajtási utasítása

Fordította: Szabó Mihály, Sztaribecsei

Utasítás a 87-ik szakaszhoz

(Folytatás)

A törvény 87. szakasza értelmében az alapadó kulcsát lehet csökkenteni oly esetekben, amikor megállapítást nyer, hogy a szövetkezet működése az egész elmúlt üzleti év folyamán teljes mértékben megfelelt a törvényes követelményeknek és pedig: a) a tagok által befizetett üzletrészek nagyságát illetőleg, b) a szövetkezet működésének pontosan a törvényben megállapított határok közé való szorítására és c) a a szövetkezet által tagjainak számított kamat nagyságát illetőleg.

Utasítás a 88. szakaszhoz

A 88. szakasz az önkormányzati pótdadók kivételéhez céljából az alapadó felosztási módjáról rendelkezik és pedig azoknál a vállalatoknál, melyeknek központja és fióküzletei, illetve a többi szervei nincsenek egy községterületen.

1. Az ipari és bányavállalatoknál az alapadó felosztása oly módon történik, hogy mindenképp a központi helysége elkülönítetik 20 százalékot, a fennmaradó 80 százalékot pedig az elért bruttó jövedelem arányában azon községek között kell felosztani, melyeknek területén a központ, a fióküzletek és a többi vállalati szervek vannak. Ahol nincs bruttó jövedelem, vagy pedig ez nem állapítható meg, akkor a 80 százalék felosztása a személyi kiadások arányában történik. Pl. egy vállalat alapadója 200.000 dinárt tesz ki. A vállalat központja A) községben van. Fióküzletek vannak B) és C) községekben. Mivel a vállalati bruttó jövedelem nem állapítható meg, az alapadó felosztását a három község között a személyi kiadások arányában kell keresztül vinni. Ezek a kiadások A) községben 40.000, B)ben 80.000 és C)ben 120.000 dinárt tesznek ki. Mindenekelőtt a központi községre, A)-ra elkülönítetik 20 százalékot, vagyis $200.000 \times 20 : 100 = 40.000$ dinár, s a fennmaradó 80 százalékából, ami a személyi kiadások arányában osztódik meg ugyancsak A) községre esik $(X:160.000 = 40.000:240.000)$ 26.667 dinár, vagyis összesen 66.667 dinár. B) község az alapadóból kap $(X:160.000 = 80.000:240.000)$ 53.333 dinárt. C) község pedig kap $(X:160.000 = 120.000:240.000)$ 80.000 dinárt.

2. A kereskedelmi jellegű vállalatoknál, pénzintézeteknél, biztosító társaságoknál és szövetkezeteknél, melyeknek egyáltalán nincs ipari jellegük, az önkormányzati pótdadók kivételése céljából a központi községre az alapadónak 50 százaléka lesz elválasztva és csak a fennmaradó 50 százalék lesz az előbbi szabályok szerint a központ és a többi községek között felosztva.

A biztosító társaságoknak, illetőleg ágazataiknak csak a fióküzleteik, képviselősegek és ügynökségeik tekinthetők. Enneközt az alapadó felosztása alkalmával nem lesznek figyelembe véve mindazok a községek, melyekben csak ügynökeik vannak, akik a biztosítást végzik.

A biztosító társaságoknál az alapadónak a fióküzletek, képviselősegek és ügynökségek között való felosztásának alapjául csupán a mindennemű biztosításból beölyt tiszta praemiumok szolgálnak, levonva előzőleg a »praemium bonus«-okat.

Ha az előbbi példát, melyet az ipari vállalatokra alkalmaztunk, a kereskedelmi vállalatokra, pénzintézetekre, ipari jelleggel nem bíró szövetkezetekre és biztosító társaságokra alkalmazzuk, azzal a feltétellel, hogy az amott személyi kiadásoként feltüntetett összegek ezekben bruttó jövedelmét, illetve a biztosított társaságoknál a »bonus«-okat képviselik, akkor az alapadó a következőképpen oszlik meg:

A) községre jut	
a) 50 százalék $\times$ 200.000	100.000 dinár
b) $X:100.000 = 40.000:240.000$	16.667 dinár
B) községre jut:	
$X:100.000 = 80.000:240.000$	33.333 dinár
C) községre jut:	
$X:100.000 = 120.000:240.000$	50.000 dinár
	Összesen 200.000 dinár

Olyan esetekben, amikor a vállalat különféle jellegű, pl. egy pénzintézetnek van fiókintézete, amely csupán pénzügyi tevékenységgel foglalkozik, van ellenben egy ipari vállalata is, mely több községre kiterjed, akkor az alapadó felosztása egyrészt az anyaintézet és fiókintézet bruttó jövedelmének, másrészt az ipari

vállalat bruttó jövedelmének arányában történik; az egyes vállalati ágakra eső alapadót pedig a központ és a fióküzletek között az ipari és kereskedelmi vállalatokra érvényes szabályok szerint kell felosztani. Pl. ha egy olyan pénzintézetnek a bruttó jövedelme, melynek van fióküzlete és ipari vállalatai is, ki tesz a központi üzletre 300.000 dinárt, a fióküzletre 100.000 dinárt, az ipari vállalatra pedig 600.000 dinárt, azzal a feltétellel, hogy az alapadó 20.000 dinár, akkor az alapadó a bruttó jövedelem szerint lesz megosztva és pedig az anya- és a fiókintézetre esik:

$(X:20.000 = 400.000:1.000.000)$	8.000 dinár
az ipari vállalatra esik:	
$(X:20.000 = 600.000:1.000.000)$	12.000 dinár
	Összesen 20.000 dinár

A 8.000 és 12.000 dinár az egyes községek között a következőképpen oszlik meg:

A) a 8.000 dinárból a központra esik 50%	4.000 din.
a fennmaradt 4.000 dinárból a központra esik	3.000 din.
B) a fiókintézetre pedig esik	1.000 din.
C) a 12.000 dinárból a központra esik 20%	2.400 din.
a fennmaradt 9.600 dinárból a központra esik	
$(X:9.600 = 600.000:900.000)$	6.400 din.
D) az ipari vállalatra esik	3.200 din.
	Összesen 20.000 din.

4. A személyi kiadásokra a 89. szakasz 1. pontjában felsorolt, az alkalmazottak javára kifizetett összes szolgáltatásokat be kell számítani.

5. Azokra a külföldi vállalatokra vonatkozólag, melyeknek az ország területén csak ingatlanuk van, az alapadó felosztása ezen szakasz 2. pontjában felsorolt rendelkezések szerint történik. Ha ezeknél a vállalatoknál nincs tiszta jövedelem és az nem is állapítható meg, akkor az alapadó megosztása az anya- és fiókintézetek, valamint a többi községek között a személyi kiadások arányában történik — és ha még ezek a kiadások sem lennének ismeretesek, akkor a földadókataszteri tiszta jövedelem és a házadó köteles jövedelem nagysága szerint lesz megosztva.

6. Az alapadó megosztása végzés alakjában történik, amit a másodfoku adóhatóság ad ki, értesítve az adófizetőt, a vonatkozó adóhatóságot és a községeket. Ezen végzés ellen úgy az adófizetők, mint pedig a községek részéről felebezésnek van helye az adóvezérgazgatóságokhoz a kézbesítéstől számított 30 nap alatt, azonban a községek csak az alapadó megosztási és a megosztás alapját képező bruttó jövedelem felszámítási módja ellen felebezhetnek és semmi esetben az adókiutési alap megállapítása ellen.

7. A vállalatok kötelesek az egyes szervezetekben beállott változásokat, a változás napjától számított 14 nap alatt az adókiutésre illetékes másodfoku adóhatóságokhoz bejelenteni, (pl. újabb fióküzletek nyitása, a meglévő beszüntetése, ingatlan adás-vétel).

8. A közlekedési (hajózási, szállítási, vasúti és léghajózási) vállalatoknál az alapadó kizárólag az igazgatóság székhelyén szolgál az önkormányzati pótdadók kiutási alapjául.

(A vállalati adóról szóló résznek vége).

Az amerikai gabonaáresés és az új termés áralakulása

Beogradból jelentik: A beogradi amerikai követség a napokban tette közzé a csikágói tőzsdének a gabonaárak eséséről szóló jelentését, amely a gabonaárak legújabb alakulását a következőkben ismerteti:

— Ha az angolok, valamint mindazok a népek, amelyek gabonát visznek be országukba, félnek a gabonaárak esésétől, akkor mit szólnának az amerikaiak a buzaárak mostani alakulásához. Az Egyesült-Államok gabonapiaca is nagyon sokat szenvedett az elmúlt időkben. A háború óta most először fordul elő, hogy egy bushell gabona ára leszaladt az egy dollár ár alá. A newyorki tőzsdén a csikágói terményárak után az összes mezőgazdasági papírok estek és ez magával hozta számos ipari részvény esését is. Az amerikai papírosok a hitelmegszorításon kívül a gabonaárak esésének köszönhetik az árfolyameséseket. Amikor néhány nappal ezelőtt a csikágói buzában kedvezőbb kötések jöttek létre, akkor a newyorki tőzsdé is sokkal barátságosabban viselkedett az értékpiacon szemben. Az amerikai buza ára már február óta esik. Az árak az idén sokkal alacsonyabbak, mint tavaly. Az elmúlt esztendő tavaszán az árakat elég magasán értékelték, azonban a buzaárak esése tényleg még augusztusban bekövetkezett, amikor belátták Amerikában, hogy a buzamennyiséget a valódinál kevesebbre értékelték.

— Az idei termés megítélése tekintetében is nagyon különbözők a vélemények és az amerikai gabona-tőzsdék nagyon különféleképpen ítélik meg a gabonapiac kilátásait.

— 1928 május elsején a termést az Egyesült-Államok területén úgy becsülték fel, hogy 486.478.000 bushell lesz, míg tényleg 578.335.000 bushell volt a termés. Lehetséges, hogy az idén is albecsülték az egész termést. A Kanadából érkező termésjelentések is nagyon kedvezőek, azonban Indiából nagyon rossz jelentések érkeznek, valamint az argentinai jelentések sem a legjobbakkal.

Sulyos válságba került a legnagyobb olasz hajózási vállalat

Immobil lett és fizetési nehézségekkel küzd a Cosulich-Line

Triesztből jelentik: A valaha oly forgalmas kikötővárosban általános szóbeszéd tárgya, hogy a *Cosulich-Line* komoly bajba került és az utolsó percben megindított mentőakciónak aligha lehet már kilátása sikerre. A Cosulich hajózási vállalat az egykori monarchia alatt rendkívül fellendült és 1918 végén, az osztrák Lloyd felszólítása után legnagyobb vállalata lett Triesztnek. Az öreg Cosulich ügyes üzleti tranzakciók révén egész sor kisebb vállalatot is érdekkörébe vont, tulszárnyalta a genovai *Navigazione Generali* és nemcsak Olaszországnak lett a legnagyobb hajóvállalata, hanem versenyre kelt a legnagyobb angol, amerikai, francia és német vállalatokkal is. A Cosulich évről-évre terjeszkedett, Monfalcone-ban berendezte a legmodernebb és legnagyobb olasz hajógyárat, nemrégiben repülőgépgyára nyílt meg és éppen most készültek egy mozdonygyár felállítására. Két óriás motorhajója, a »*Saturnia*« és »*Vulcania*«, amelyeknek mindössze százötvenmillió lírába került, még ma is utól nem ért csodája a modern technikának. Ezenkívül a Cosulich hírtokosa volt a barri »*Puglia*«, a fűmei »*Adria*«, a velencei »*San Marco*« és a »*Lloyd Triestino*« hajóvállalatok részvénytöbbségének is. Az is említésre méltó, hogy a fasizta kormánytól, amely rendkívül sokat áldoz az olasz kereskedelmi tengerészet fellendítésére, évi százmillió líra szubvenciót kapott.

Ez az óriásvállalat most krízisbe került. A sok vállalat felszívása, az újjáalapítások és a rengeteg beruházás megnehezítették a zavartalan finanszírozást. Elhatározták, hogy az alapítókét kétszázötvenről ötszázmillió lírára emelik fel és itt kezdődött a krízis. A lírának magas árfolyama való stabilizálása és sok más körülmény miatt ugyanis baj történt az olasz tőzsdéken. A részvények árfolyama napról-napra esett, úgyhogy a *Cosulich* nem is gondolhatott az új részvények kibocsátására. Lemondtak tehát erről a tervről, de ezzel nem tüntethették el a nyomasztó fizetési kötelezettségeket.

Baj van magával a hajóforgalommal is. A két óriáshajót, a »*Vulcaniát*« és »*Saturniát*« beállították a délamerikai luxusforgalomba. Itt aztán kiderült, hogy ennek a vonalnak luxusigényei korántsem oly nagyok, hogy kifizethessék a két hajó építési költségeit. Próbálkoztak azután a Trieszt-Newyork vonalon. Itt se sikerült, mert a gazdag yankeek, akik Európába vágyanak, sietnek és inkább francia vagy angol kikötőkbe akarnak beérkezni. Így azután a Cosulich motorosai ismét csak üresen érkeztek Triesztbe. A két hajót degradálták és most mindkettő kívándorlókat szállít.

Krízisbe került az olasz hajóipar is. A hajóipar komplettnek mondható, ezért a monfalconei gyár is munka nélkül van, a Cosulich adaptált vállalata is gyengén keresnek, a Lloyd pedig már évek óta nem fizet osztalékot. Amikor pedig a Brunner-cég is megmozgott, akkor megrendült a legyőzhetetlennek vélt Cosulich is. Piacra kerültek a részvények és nem akadt vevő. A kétszáz líra névértékű részvények, amelyek egy évvel ezelőtt még névértéken felül álltak, ma száz lírával is alig kelnek el.

Most láttak hozzá a szanáláshoz. Alaposan redukálni akarják az alapítókét, hogy leírhatók legyenek az óriási veszteségek. Leírás lesz a két luxushajónál is, mivel nem rentabilisak. Itt az építési költségek kétharmadát írják le. Hasonló sors vár az affiliált vállalatokra is és most keresnek eszközöket a kamatok fedezésére, ez pedig csak új tőkével lehetséges. Mivel azonban az olasz pénzpiac mai helyzete mellett új részvénykibocsátásról nem is lehet szó, valószínűleg az olasz kormánynak kell majd közbelépnie, hogy megmentsse a vállalatot és ezzel közvetve az olasz tengerészet presztízsét.

A jugoszláv hajózási a Cosulich bajai nem érintik. Sőt, vannak, akik a Cosulich krízisében prosperálási lehetőséget látnak a jugoszláv tengerészet számára. Az olasz hajózási világra egyelőre véget ért és ezáltal az olasz hajók adriai konkurrenciája is csökkent.

Az orvosilag ajánlott

eredeti svéd Osmos-habfürdő intenzív és hatásos soványító!

Kísérlelje meg, kapható minden gyógyszer-tárban, drogáriában, illatszertárban, ahol meg nem, 42 dinár beküldése ellenében egy fürdőt franko küld a vezérképviselőt: Parfümerie LUXOL, Vel.-Beckerek 43

Bársony kivétel Amerikába. B. C. Miller & Bros. Ins., 61., East II. th. St. Newyork-City amerikai cég országunkból »velvetin«-t kíván exportálni az Észak-amerikai Egyesült-Államokba.

Eladó osztrák szabadalmak. A beogradi osztrák főkonzulátus ezúton kéri az érdekelteket, akik a következő szabadalmakat megvenni vagy felhasználni óhajtanak, hogy bővebb felvilágosításért egyenesen hozzáfordulni sziveskedjenek: hűtőszekrény (Kühlkasten), gázóra (Gasmesser), »Kapsel- und Rotationspumpen«.

A faipar Jugoszlávia legnépesebb iparága

A zagrebi munkásbiztosító érdekes statisztikája a munkásságnak az egyes iparágak közötti megoszlásáról

A zagrebi Központi Munkásbiztosító Hivatal rendszeresen közöl statisztikai adatokat, amelyek félmillió munkásra vonatkoznak. A Munkásbiztosító Hivatal adatait rendszerint kétkedéssel szokták fogadni és azaz érvelnek, hogy sok a be nem jelentett munkás, a statisztika tehát nem teljes, ez az érv azonban csak Szerbiára vonatkozólag állhat meg, ahol 1922 óta kötelező a munkásbiztosítás, a többi országgrészekben azonban a biztosítás már évtizedek óta folyik, tehát a munkásbiztosító statisztika is hitelesnek tekinthető.

Eddig nem tudtuk, hogy a munkásság hogyan oszlik meg az egyes iparágak között. A zagrebi Munkásbiztosító Hivatal legutóbb ötszázoldalas, sok illusztrációval és grafikonnal tarkított könyvet adott ki erről a kérdéssről. Az adatok 1926-ból valók. Ekkor a munkásság elcsúszása a következő volt:

Iparág	munkás	%	átlagos napi kereset
Fa- és csontipar	70.780	15.70	22.95 Din.
Ruházati ipar	44.231	9.81	14.32 »
Kereskedelem és raktárüzem	41.616	9.23	22.56 »
Fémipar	37.277	8.27	21.17 »
Élelmiszer és italipar	37.116	8.24	24.92 »
Építőipar	36.804	8.17	28.92 »
Háztartási alkalmazott	35.495	7.88	16.23 »
Kőműves és földipar	22.323	4.95	26.67 »
Textilipar	20.800	4.62	22.74 »
Pénzügyi és irodai alkalmazott	20.685	4.59	32.76 »
Forgalom (vasutak nélkül)	15.887	3.53	31.03 »
Vendéglő- és szállodaalkalmazott	15.493	3.43	24.25 »
Egészségügy	12.865	2.85	20.58 »
Kémiai és elektróipar	10.528	2.34	29.42 »
Póligráfia	6.911	1.53	30.05 »
Bőr- és gumi ipar	5.933	1.32	26.58 »
Szabad pályák	5.772	1.28	25.95 »
Mezőgazdasági gépeknél alkalmazott munkások	5.007	1.11	25.04 »
Papírpar	4.506	1.	28.14 »
Bányászat és kohászat	666	0.15	27.60 »

Első helyen tehát a faipar áll a lémlpar is a negyedik helyre került, bár ennek fejlettségéről általában más vélemények vannak. Nagy számban vannak képviselve a ruházati ipar munkásai is, bár itt a fizetés minimális. Egy szabóság átlagos biztosított napibére 14.32 dinár és ez annál figyelemreméltóbb, mert a biztosított és tényleges fizetés között alig van 12-20 százalék különbség.

MI UJSÁG A LLOYDBAN?

A szubotocai Lloyd közleményei — Rovatvezető: Pavlovics Milos dr. titkár

Vasuti fuvardíjmelés a kiviteli szezon idejére

A vasuti vezérigazgatóság tudomására hozza az érdekelteket, hogy a vasuti fuvardíjat a szénre (kivételes díjszabás 1a, 1b, 1c és 1d pontja), mészre (kivételes díjszabás 18. pontja), kőre (kivételes díjszabás 21. pontja), téglára (kivételes díjszabás 24. pontja), végül földre és homokra (kivételes díjszabás 20. pontja) úgy az államvasutakon, mint az állami kezelésben levő magánvasutakon a kiviteli szezon alatt, vagyis ez év szeptember hó 1-től jövő évi március hó 31-ig 20%-kal felemlik.

Erre a fuvardíjmelésre már most felhívjuk tagjaink figyelmét, hogy a fenti árak beszerzéséről még idejében, azaz még augusztus hó végéig gondoskodhassanak.

*

Lóbevitell tilalom Ausztriában. Mint értesülünk, az osztrák földművelésügyi miniszterium megtiltotta a következő jugoszláviai járásokból származó egy-apatásoknak Ausztriába való bevitelt: Szombor, Batina, Dárda, Apatin, Kula, Pácska-Topola, Szubotica, Szenta és Novakanzana. A tilalomra az adott okot, hogy ezen járásokból Ausztriába szállított lovaknál takonykórt állapítottak meg.

Illetéktörvény nyílt- és folyószámlák után. Felhívjuk a pénzügyi intézetek figyelmét a bélyeg- és illetéktörvény 37. díjtételére, amely szerint részvénytársaságoknál minden egyes nyílt- vagy folyószámla után, amelyet folyó hó 30-ikáig nyitottak, legkésőbb ez év július 15-ikéig 20 dinár illeték fizetendő, amely okmánybélyegeken rovandó le. Az okmánybélyegeket a folyószámlakimutatásra ragasztandók, mellyel az illeték lerovása a pénzügyi hatóságnak bejelentendő. Két belföldi részvénytársaság között nyitott folyószámla után a fenti illetéknek csak a fele fizetendő. A fent jelzett határidő elteltével az érdekelteket a rendes illeték háromszorosát kell fizetniük büntetésül.

Postaküldeményeket bérmentesítő gép. Az építésügyi miniszterium nemrég »Utmutatót« adott ki a postaküldeményeket bérmentesítő gépek kezelésére nézve, közölve egyben a feltételeket is, amelyek mellett a postai igazgatóságok a feleknek ezeknek a gépeknek használatát megengedik. Ez a gép lehetővé teszi egyes vállalatok egész napi postájának bélyeg nélküli el Expediálását és egyidejűleg az illető vállalatok reklamározását, amennyiben a gép a bélyegzővel együtt a cég nevéét is rányomja a borítékra, illet-

ve a levelezőlapra. Mindennemű erre vonatkozó utbagazítás a »Poštansko-Telegrafski Vesnik« május hó 31-iki számában található.

Uj marhajárlatok. Folyó hó 20-ikától kezdve országunk egész területén új kibocsátású marhajárlatokat hoznak forgalomba és pedig 1.10 és 0.60 dinár árban. Az új marhajárlatok csak annyiban különböznek a régiektől, hogy míg ezeknek feketebetűs szövegük volt, addig az új 1.10 dináros járlatoknál a szöveg és a bélyeg lila színűek, a 60 parás új járlatoknál pedig a szöveg és bélyeg kék színűek. Az eddigi 1.10 dináros, illetve 60 parás járlatok továbbra is forgalomban maradnak mindaddig, míg el nem fogytak.

Az egyiptomi földművelésügyi miniszterium árlejtése. Az egyiptomi földművelésügyi miniszterium a következő cikkek beszerzésére írt ki árlejtést: 45.000 tonna csili-salétrom. 16.000 tonna mészsálcium (kalcium-nitrát). 3000 tonna szuperfoszfát (kalcium-szuperfoszfát). 100 tonna cyanamid. 100 tonna gipsz. 900 bál (à 500 zsák) csili-salétrom csomagolásához. 5000 zsák szuperfoszfát csomagolásához. 750 bál (à 200 zsák) pamutmag csomagolásához. 3000 tonna madzag (spárga). 900 kilogramm fehérbádógból való plomba. Az árlejtés feltételeibe a beogradi, zagrebi és ljubljani kereskedelmi és iparkamaráknál, valamint a Gyárosok Szövetségénél Beogradban nyerhetők betekintés. A zsákokra, madzagra és plombákra vonatkozó árajánlatok folyó hó 29-éig, a többi cikkekre vonatkozó ajánlatok pedig július hó 5-ig nyújtandók be.

Gyümölcs-, vetemény- és gabonaexportőrök figyelmébe. Stanko Božanić Wien, VIII., Fuhrmannsgasse 15. ajánlja szolgálatait, mint közvetítő, a gyümölcs-, zöldség- és gabonaexportőröknek a bécsi és bratiszlavai piacon. Mint referenciát a bécsi és bratiszlavai terménytőzsdét (Produktenbörse) nevezi meg.

Nemzetközi mintavásár Bratislaván. A Bratislavai IX. dunai nagy nemzetközi mintavásárt ez év augusztus hó 25-étől szeptember hó 3-áig tartják meg.

DEUTSCHES TÖCHTERHEIM GRAZ, Klosterwiesgasse 34

Előkelő nevelő-intézet és szünidei otthon. Továbbképző-intézet, nyelv- és zeneoktatás a házban. — Prospektus kívánatra 1765

Stara-Moravica . . . .

A **PETKUS-t** nagy érdeklődéssel fogadták és nagyon sokan tisztítottak.

A gép a megadott teljesítményt túlhaladja, cca 40 százalékkal lehet többet ráengedni, mint az előírt teljesítmény. A tisztítási eredmény kielégítő, a gép kezelése semminemű nehézséget nem okozott.

Szakács M. és Tsi.
hengermalom
Stara-Moravica

Žednik . . . .

A gép népszerűsítésére reklámul a jó tisztítást használtuk. - A berendezést a községben megelegedéssel fogadták és igen szép mértékben vették igénybe. A gép a megadott teljesítményt túlhaladja, a tisztogatási eredmény jó, a kezelése pedig nem okozott nehézséget.

Tisztelettel
Pressburger i Huber
Žednik

Sorsdöntő

a gondosság a vetőmagtisztító- és osztályozó-gép helyes megválasztásánál!

Érdeklődőknek költségvetéssel szolgál és üzemben megtekinthető a vezérképiletelnél:

Željeznička ul. 105/107 **Bárdos és Brachfeld, Novisad** Željeznička ul. 105/107

Legjobb Legkellemesebb Legbiztosabb

BÉL- és GYOMORTISZTÍTÓ
GYERMEKEKNEK és FELNŐTTEKNEK a

MAGNA

PURGA

por,

mert minden FAJDALOM nélkül tisztít, kellemes az íze és egyben erősíti és fertőtleníti a GYOMROT és a BELEKET és elejét veszi ezzel sok komoly MEGBETEGEDÉSNEK

Ha minden étkezés után rendszeresen bevesz egy késhegynyi MAGNA-por, rendben lesz az EMÉSZTÉSE és megszűnik a kemény SZÉKLETE

Megszünteti

a gyomorsavtúltengést, a kellemetlen szájszagot, a hányingert, a felbőffögést, a gyomorégést

Gyógyítja

a BÉL-hurutot, a GYOMOR-hurutot, az EPE-bajokat, a GYOMOR-görcsöket, az ARANYERET és a BÉL-fekélyt

5.73

Minden gyógyszerárban kapható pontos használati utasítással együtt 4 dinárért, vagy rendelje meg a Laboratorij „ALGA” Susák címtől és mellékeljen leveléhez 5 csomagra 20 dinárt készpénzben vagy bélyegeken. — Magyar- és németnyelvű használati utasítás

REGISZTER

BENCZE PATENT

ESZLINGENI GÖRDÜLŐ FAREDÖNYÖK
a legjobbak

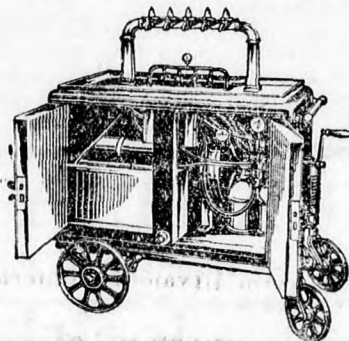
Minlát és árajánlatot díjtalanul küldünk

BENCZE ANTAL és FIA
ESZLINGENI GÖRDÜLŐ, ZSALU, ES
SZÖVÖTT FAREDÖNYGÁR
VEL. BEČKEREK

PATENT BENCZE

Mozgó limonádé-kimérő apparátust szódagyártóval

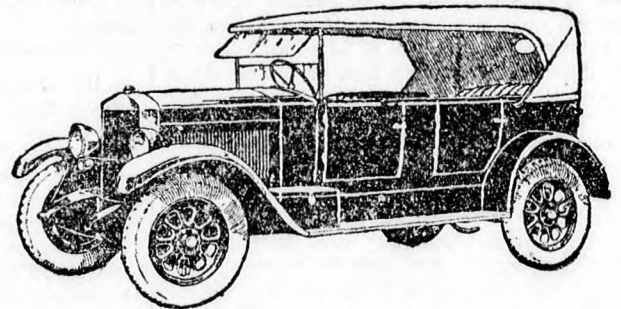
tetszetős kivitelben és hygienikus berendezéssel gyárt

Braća Goldner
jégsekreány-, fabutor- és
rúzárgyár

Subotica, Jugovića 20
Telefon 1-34

Kérjen árajánlatot!

AZ AUTÓVÁSÁRLÁSNÁL

legyen különösen óvatos minden csekélységre, mert a használatban az esetleges mulasztás nagyon sok pénzbe fog kerülni.

Óvakodjék az új és a mi vidékünkben ismeretlen autómárktól, vegyen csak egy oly autót, amely nálunk már beváltan és kifogásalan ismerős, ezek között pedig a

FIAT-AUTOMOBILOK

509 és 520 model kétszékűtlenül az első helyen állanak.

Különösen ajánljuk

521 SZÁMÚ MODELT

nyitott és csukott 6 hengeres 7 állóest, amely elegánciájával, legmodernebb karosszériával, valamint tartósságával minden konkurenciát kizár. Ebben a kategóriában a legjobb kocsi.

Figyelmezteljük a t. közönséget az új 28-95 telefonszámunkra

„AUTOCAR” NOVISAD Trifkovićeveg trg 5
Telefon 28-95

Három igaz szó: Nyomtatvány Minervában olcsó!

Városi Takarékpénztár Suboticán

Foglalkozik a banküzlet minden ágával, bel- és külföldi kifizetéseket eszközöl, vesz és elad devizát és valutát

Takarék és folyószámlai betétállomány

28,000.000 dinár

Kölcsönöket folyósít arany- és ezüst-tárgyakra és értékpapírokra
BÉRBE AD SAFE-DEPOT

Subotica város vagyonával kezekedik a Takarékpénztár kötelezettségeiért és külön még a betétekért

NYILT-TÉR

Oglas

Za potrebe Monopolskog Stovarišta u Subotici Uprava Državnih Monopola poziva sopstvenike zgrada i magacina kako dosadanjeg u čijoj se zgradu stovarište nalazi, tako i nove koji bi bili željni da dadu zgrade u zakup za vreme od 1. januara do 31. decembra 1930. god., da podnesu ponude Stovarištu do 15. jula ove godine.

Blíže uslove kao i kapacitet magacina reflektanti saznaje kod Monopolskog Stovarišta u Subotici Carlarska ulica br. 17.

Iz Kancelarije Uprave Državnih Monopola 8. jula 1929. godine Pr. br. 19269., u Beogradu.

Hivatkozással az 1908. évi LVII. t.-c. 1. §-ára értesítem az érdekelteket, hogy Nagypál Mihály apatini lakos bóráru-üzletét megvettem és áruaktárát átvettem, amiért is felhívom nevezett esetleges áruhitelzőit, hogy engem az üzlet tartozásairól 8 napon belül értesítsenek, mert ellenesetben nem vállatok szavatosságot az üzletátruházó kötelezettségeiért.

Paupert László bórkereskedő
Odžaci

6749

Figyelmeztetés!

A »Felsőbácskai Vendéglősök és Korcsmárosok Egyesülete« figyelmezteti tagjait és nem tagjait, hogy Čović Josip, az egyesület irnoka állásától felmentett, ennél fogva felkérjük tagjainkat, hogy (Čović Josip) semminemű megbízatást tagjaink részéről el nem fogadjat. Ezentúl az általa átvállalt munkálatokat az elnökség nem vezeti figyelembe.

6755 Az elnökség.

Bőröndöt, női kizitáskát, nyergét és mindennemű bőrárut

legolcsóbban

A. LAKS

Duna uca 20. szám alól Duna uca 36. szám alá (Dietzgen vaskereskedés mellett) áthevezett és ujonnan átalakított speciális bóráruüzletében vásárolhat

Cséplőgéptulajdonosok!

Nem kell új dobkosár, nincs kosárváltás, de időbtiljesítmény és üzembköltségmentakarítás, ha

szab. dobkosár-betétleceinket felszereli

Kérjen prospektust, ajánlatot!

Bárdos és Brachfeld, Novisad

Junius hó végéig

minden árban vehet nyárikalapot

Heiduska Mariska
nőikalap-üzletében Subotica

Villanyerőre berendezett szőrme megóvás Szőrmebundák és mindennemű téli ruházati cikkek molvázár ellen megóvását szakszzerű kezeléssel vállalom.

Érték szerint tűzkár és betörés ellen biztosítva

FARKAS MÓR

szűcs és szőrmeáru osztálya NOVISA D, Kralja Petra ul. 27. Nagyban. Saját szűcsműhely. Kicsinyben.

Hatásában megbízható, biztos „BIBER“ speciális szigetelőanyag talajviz, faldnedvesség és savak ellen lékébeli minőségben és csomagolásban vidéken viszonteladókknál is újból kapható Prospektus, használati utasítás díjmentes „Biber“ Művek, Reprezentanz, Subotica, I. Sokolska ul. 6. Telefon 868

Elismert friss

I-a teavaj

nagylukacsos ementhali sajt boszniai trappista bánati trappista casino trappista eidami sajt francia roqueforte reggeli sajt (Frühstückkäse) lipitai turó

joghurt

aludttej édes tejjel és mindenféle bel- és külföldi csemege sajt kapható nagyban és kicsinyben

Trišić Tódor

tejtermékek kereskedésében Subotica Strossmajerova 22., Halpiac

Gazdálkodónak, gabonakereskedőnek

megfelelő ház, nagy magazinokkal, fészer, istálló, garázs, nagy kert és udvarral Osijek alsóváros főterén (piacon) elköltözés miatt eladó. Érdeklődők küldjék címüket „Žitarica“ Osijek 3. postrestante címre

Műhely áthelyezés

Tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy

műbutorasztalos üzemet a legmodernebb gépekkel felszerelve

julius 1-én

Daničičev put 1. szám alá (Herzog fatelep, Buksbaum vaskereskedés helyére) helyezem át.

Szabados László

Ismét kapható

valódi montecatini

kékkő

Sugár Manónál

Tel. 47 Tel. 47

Tüzifát

vagontelepekben szállít, földbirtokot

erdőtálatj Osijekhez közel 10-400 holdig ajánl

Sulyok Iván

Osijek I., Gunduličeva ul. 15

Kuglibabák

okugligolyók nehéz masszív gummigolyók nagy választékban raktáron

ö.v. Gerber Jakabné

műesetgyártás üzletében Subotica, Bene Sudarević ul. 32

PIUKOVIĆ

gőzmozdában Subotica, Vileonova ulica 16. sz.

a legféhérebben és legfényesebben vasalják a gallérokat

Gépezést keres

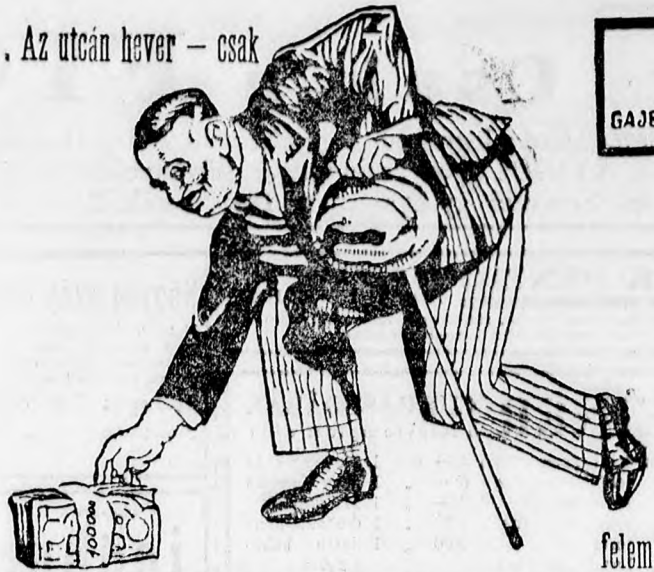
nagyobb gőztéglagyár

Csakis ügyes, tapasztalt szakemberek adják le ajánlatukat Schmolka hirdetőirodában Novisad

„Téglagyár“

jeligére 6529

... Az utcán hever - csak

8
GAJEVA ULICA

felelmeini!

A most befejezett 17. sorsjátéknál vevőink a következő nyereményeket érték el a nálunk vásárolt sorsjegyekkel:

1,200.000 dinárt a 42126 szám
600.000 „ a 88511 „

250.000 dinárt a 68679 szám	200.000 dinárt a 87071 szám
80.000 „ „ 75864 „	80.000 „ „ 6837 „
60.000 „ „ 10702 „	60.000 „ „ 20580 „
60.000 „ „ 51734 „	40.000 „ „ 18066 „
30.000 „ „ 17254 „	30.000 „ „ 28537 „
30.000 „ „ 53343 „	30.000 „ „ 93493 „
30.000 „ „ 121720 „	30.000 „ „ 61809 „
24.000 „ „ 37749 „	20.000 „ „ 19159 „
20.000 „ „ 19290 „	20.000 „ „ 29818 „
20.000 „ „ 34584 „	20.000 „ „ 66767 „
20.000 „ „ 71752 „	20.000 „ „ 71761 „
10.000 „ „ 3727 „	10.000 „ „ 4379 „
10.000 „ „ 22113 „	10.000 „ „ 23325 „
10.000 „ „ 43573 „	10.000 „ „ 65242 „
10.000 „ „ 69562 „	10.000 „ „ 92368 „
10.000 „ „ 46256 „	stb. stb.

A 18. sorsjáték I. osztályu huzása 1929. július hó 8-án

Pontos, gyors és szakszzerű kiszolgálás!

Az A Lami Osztályosorsjáték főáruhája:

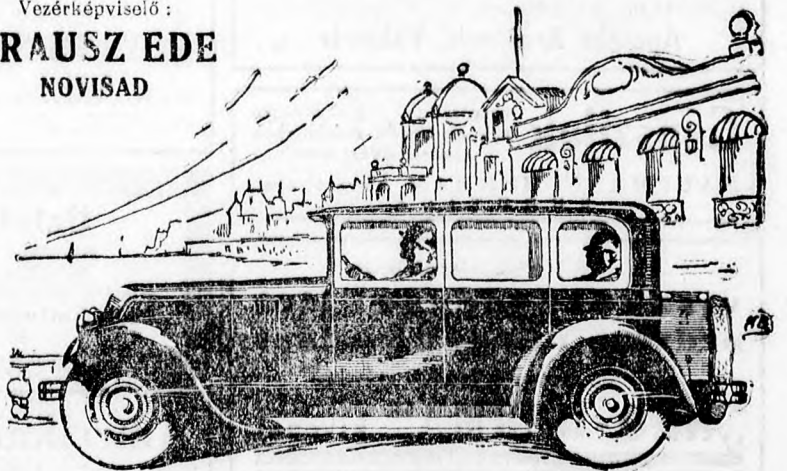
A. REIN I DRUG, ZAGREB

Trg Kralja Tomislava 17 Gajeva ulica 8 Preradovičev trg broj 5

RENAULT

Vezérképvisező:

KRAUSZ EDE
NOVISAD

„ROCCO“ benzinfecskendő

mozgó, stabil, bármily mennyiség mérésére.

„VOLUGRAPH“

készülék, földalatti benzínállomás, amely az igénybevett mennyiségről bárcát állít ki, robbanás- és tűzmentes.

Martini & Küneke, Sekuritas és Rocco rendszerek. Nagy megtakarítás, legnagyobb forgalom!

KOM. GES. ROSENTHAL & COMP W/EN XX.

S. H. S. vezérképviselet

Ing. HINKO KÖLLNER
BEOGRAD, DANIČIČEVA 31. - TELEFON 15-02

Csak a FIGOL és semmi más

gyógyítja meg Önt a legrégebb, legmakacsabb és legelhanyagoltabb székszorulástól, valamint a gyomor és a belek bármilyen betegségétől. A FIGOL gyógyszerjü tengeri növényekből és fűgéből készült háziszor, ize rendkívül kellemes. Készíti és postán szétküldi Dr. Semelić gyógyszerháza Dubrovnik 2. — Ára üvegenként 40 dinár, 3 üveg 105 dinár, 8 üveg 245 dinár.

ELEK PENZIO BUDAPEST, RÁKÓCZI UT 9. II/2.
Elegáns szobák, kitűnő ellátás, vidékieknek egész rövid időre is 6-50 pengőtől feljebb. Szerbül beszélünk

STEINER CUKRÁSZDÁBAN a Nagytemplom előtt

120 — din. havi abonemán fehérvétejszín és kaláccsal	5 — din. 1 kis jegeskáv
40 — „ szép lakodalmi torta	6 — „ 1 nagy fagyalt
7 — „ 1 nagyjegeskáv	3 — „ 1 kis fagyalt
	2:50 „ 1 drb sütemény
	0:50 „ 1 darab baba-piskóta

Nagyon szép birtok

71 hold, kiváló jó szántó, szép nagy eserepe szállása, B. Topola alatt, egyben vagy megosztva, terméssel vagy anélkül **jutányos áron eladó.**
„Bömeches“ ügynöksége Bačka-Topola
6554

1-a 98—99 0-0-os k é k k ő

1-a mayunga **r a f f i a** nagyban és kicsinyben olcsón kapható **Nojések Gézánál** Subotica

Zöldborsót

Korai rózsaburgonyát **Zöldbabot, Cseresznyét, meggyet, epret stb. kis tételekben** legolcsóbban szállít

LEDERER JENO

bank- és biz. üzlete, főzelék- és gyümölcskivétel
NOVISAD, Wilsonov trg 7
Telefon 22-14 Raktár: Temerinska 38

Ismét leszállt a kenyér ára a Sibalié-féle kenyérgyárban

1-a fehér szalonkenyér kg.-ja	4 — dinár
1-a fehérkenyér	3 — „
1-a rozskenyér	3:50 „
főlbarna-kenyér	2:50 „

Elsőrendű sütemények! Egész napon át privát sütés! Higienikus! Tiszta! — Kapható: a kenyérgyárban, Petrogradska ul. 12., a kenyérgyár árusítójánál a piacon, Konstantinović Laza fűszerüzletében, Senec utca, Sibalić Ilija fűszerüzletében, Gajeva utca.

Legújabb típusu

CITROËN és BUICK
automobilok, 16 havi részletfizetésre is 6% kamat ellenében

Az összes Citroën alkatrészek állandóan raktáron

Megtéríthetők a bánáti képviselő

BENCZE TIBOR okl. gépészmérnök garázsában, **Veliki-Beeskerek**

Gimnázium utca 10 szám 4429

Naponta friss joghurt

kapható **Trišić Tódor**
tejtermékek kereskedésében Subotica, Strossmayerova 22 Faragó mézáró mellett

Elsőrendű birtok

43 hold kiváló jó szántó téglapületekkel Bačka-Topola határában, állomástól 4 km-re, holdanként, terméssel 19000 dinárért eladó. „Bömeches“ ügynöksége Bačka-Topola
6553

Sütemény 2 din. Haboskáv

süteménnyel 5 din.

Fagyalt

egy szelet 3 din.

Alkalmi és lakodalmis

Torták

olcsón 5408

„MIGNON“

Institorisz Sándor

uionnan megnyitott cukrászdájában SUBOTICA, Strossmayerova ul 22 Halpiac, Faragó mézáró mellett

Tűz-előanyag- szükségletét

szerezze be már most tekintettel a áremelkedésre és a várható szállítási akadályokra. Le jobb minőségű és árajánlattal szolgál

POTASMANN

FAELEP
Sudarevićeva ul 49. (Margit-malommal szemben)
Telefon 3-85

Mész, beoćini portland-cement, faszén, kovacszen, tuzia jutányos áron kapható

Révai Adolf

Subotica

Sokolska 2 Telefon 551

Gyümölcsöt

és mindenemű főzeléket átveszünk bi. omá. yie adára bank-gar. no a mellett 6.47

Mejuhas & Baruh

Wien 1. Fleischmarkt 22

Minden háziasszonynak ér eke

idel tűzifa- szükségletét

már most beszerezni

Elsőrendű **bükkfa**

azonnal kapható

RÉVAI ADOLF

Subotica, Sokolska 2. Tel. 551

Olesó, de jó javítást, kész és rendelt cipőket csak a

gyorstalpaló

készít

Poštanska ulica 4.

LUSPAI

Krajčović (Dr. So tzer-féle) arckrém

(nappali és éjjeli használatra), szappan vagy puder használata fe ül mulhatatlanul eredményes szeplők, pattanások, májfoltok, arczisztítások, arc- és orrvörösségnél. Valódi c-ak is készítő arckrépével ellátott csomagolásban Arak: krém 8 és 12 dinár, szappan 5 dinár, puder 10 dinár. Kapható gyógyszerházakban, drogériákban és illatszertárakban.

Apoteka Krajčović, Vukovár 56:7

Gépszijak

varrószijak, gépszijaronponok elsőrendű minőségben eredeti gyári áron

KAUFMANN HERMAN bőrraktárban SUBOTICA

Gyógyíthatatlannak látszó

viszketegséggel járó nedvező bőrgyulladást

gyorsan és biztosan gyógyítja

„NEO-DERMA“ kivonat

Forgalomba hozza

NADA LABORATORIUM, SUBOTICA

Érdeklődőknek 10 dinár előzetes be-

küldése mellett küldünk prospektust

Vukovics Gerő

uri és női
divatáruháza

SUBOTICA, Főtér

Felhívom a t. vásárlóközönségem figyelmét, hogy

3 olesó napot rendezek

Június hó 20-án csütörtökön, 21.-én pénteken és 22.-én szombaton az összes raktáronlévő árucikkekből csakis készpénzfizetés mellett

20%-ot térítek vissza

Tisztelettel

Vukovics Gerő

Komoly inflelem a
kereskedő urakhoz!

Teljesen szükségtelen, hogy nem engedélyezett, nem védjegyzett, vagy hamisított „SCHWEINFURTI ZÖLD“ vegyének raktára és kellemetlenségeknek teyék ki magukat.

Az általunk forgalomba kerülő „Aeroplan“ védjegyű „SCHWEINFURTI ZÖLD“ 5152. sz. alatt van védjegyzve és 22746/28. sz. alatt a Földművelésügyi Miniszter által engedélyezve.

Zöldpornál a biztos

hatás titka:

„Aeroplan“ márka!

KEMIKALIJA NOVISAD,
SLJUKINA ULICA 7 344

CSODAKÜT-FÜRDŐ

SZTARA KANJIZSÁN a város alatti gyönyörű árnyas parkban

május 15.-én megnyitlt

A fürdő orvosilag javulva izületi és izomreuma, ízületi, zsába, idegbanatalmak, női bajok ellen és emésztési zavaroknál

A VIZ IGEN NAGY RÁDIUMTARTALMU

Tiszta szép szobák, olesó ellátás Igen mérsékelt fürdőáruk

MENETREND:

Szuboticáról vonat indul reggel 5, d. e. 10 óra 8 per-

kor, délután 2 óra 11 perkor, este 6 óra 55 perkor

4914

Malomtulajdonosok figyelmébe!

SZÁLLITUNK „Gebrüder Bühler A. G. Uzwill“ svájci gyártmányu minden modern malom-gépet.

VÁLLALUNK malomszerelést, rekonstrukciót, gépek átszerelését.

KÉSZITÜNK saját műhelyünkben minden mintájú elevátort, csigákat, exhausztorokat, köburkolatokat, filtereket, stb.

Eppler és Mihók malomszerelők

Vel. Bečkerek, Bajzina ul. 22 2459

UJ BUICK

és CITROËN automobilo

4 és 6 hengerral. Használt generáljavitott autók, Citroen csukott-nyitott, Fiat 502-503 kocsik, Ford luxus és teherautók, leghosszabb lejáratú részletfizetésre kaphatók. Használt autókát becserelek

KAIN LAJOS

Bulek-Citroen képviselote

SUBOTICA, Városháza épület

Alaptőke:
300,000. 00 dinár

Privilegovana Agrarna Banka A. D.

Alaptőke:
300,000.000 dinár

Felhívás részvényjegyzésre!

A kedvezőtlen gazdasági viszonyok, amelyek között él, dolgozik és termel földművesosztályunk nagyrésze, az utóbbi időben még jelentékenyen megnehezedtek. A három éven át tartott állandó szárazság súlyosan érintette lakosságunk legnagyobb számot kitevő részét, a földművesosztályt s még jobban megnehezítette további gazdasági előhaladásának feltételeit. A gyöngye terméseredmény adósságokba kergette a földműveseket, akiket gyakran nagy és elviselhetetlen kamatok terhelnék. E mellett mezőgazdasági termékeinknek egyenlőtlen versenye a külföldi konkurrenciával az idegen piacokon s az, hogy a legtöbb ország fokozott vámvédelemben részesíti a saját mezőgazdasági termelését, lerontotta mezőgazdasági termékeink árfolyamát.

Sürgős és elodázhatatlan szükségé vált, hogy ennek az elviselhetetlen helyzetnek véget vessünk, hogy a földművelőnek segítséget és támaszt nyújtsunk úgy a saját közvetlen érdekében, mint a nemzeti termelés egyéb ágainak javítása érdekében.

A Királyi Kormány, tüzetesen megvizsgálva ezt a kérdést és azt, hogy miként lehetne a földművelőosztály súlyos helyzetét segíteni, elhatározta, hogy egy pénzügyi intézetet alapít azzal a céllal, hogy a földművelő osztálynak olcsón, sürgősen hosszulejártat kölcsönöket nyújtson. Ezt a célt szolgálja az április 16-iki törvénnyel megalapított Szabadalmazott Agrárbank R. T., amelynek célja, hogy valóra váltsa és teljesítse ezeket a feladatokat.

A Szabadalmazott Agrárbank R. T., amely Beogradban székel, az ország különböző részein, mindenütt, ahol ennek a szükségessége felmerül, fiókokat és exozitúrákat állít fel. Kezdo alaptőkéje a banknak 300.000.000 dinár, amely 600.000 darab, egyenként 500 dináros részvényre oszlik. Ez az alaptőke egymilliárd dinárra emelhető. Maga az állam az első kibocsátású részvényekből 120.000.000 dinár értékűt vesz át, az Állami Osztályosorsjáték 20.000.000 dinár értékűt. Ezenkívül biztosítva van az Állami Jelzálogbanknak, a Narodna Bankának és a Postatakarékpénztárnak részvétele a részvények aláírásában.

A Szabadalmazott Agrárbankot önálló igazgatóság vezeti, amely 15 tagból áll. Az igazgatóság elnökét királyi ukázzal nevezik ki, hét tagját a minisztertanács elnöke nevezi ki ki a földművelési miniszter előterjesztésére és a másik hét tagot a részvényesek gyűlése választja.

A bank hosszú- és rövidlejártat kölcsönöket nyújt kizárólag földművelőknek, földművelők hitelszövetkezeteinek, termelő- és fogyasztási szövetkezeteknek, segélyszövetkezeteknek és hasonló intézményeknek. A kölcsönöket kötelező nyekre adják, továbbá váltókra, legfeljebb egy évi időtartam-

ra, mezőgazdasági termények lekötésére és folyószámlára. Hosszulejártat kölcsönöket a bank jelzálogfedezet mellett nyújt. A bank pénzügyi támogatásban fogja részesíteni a szövetkezeteket, hogy a mezőgazdasági termékek elhelyezésére raktárakat állítsanak fel és hogy a mezőgazdasági termékek együttes eladását megszervezzék.

A bank elfogad takarékbetéteket, amelyekért az állam vállal kezességet és zálogleveleket ad ki az ingatlanokra nyújtott kölcsönök erejéig.

A Szabadalmazott Agrárbankról szóló törvény értelmében a bank jelentékeny adókönyvitéseket élvez.

A bank részvényeit kaucióval elfogadják az állami intézmények. A Narodna Banka, az Állami Jelzálogbank és a Postatakarékpénztár elfogadja lombardra.

A bank fel van mentve az összes állami és önkormányzati adók fizetésétől.

A takarékbetétek kifizetéséért, valamint a záloglevelekért és a bank kötelezvényeikért az állam kezekedik.

Az állam kötelezettséget vállal, hogy részvényenkint 6 százalékos osztalékokat fizet. A törvényileg garantált minimumon felül a részvényeseknek joguk van a bank tiszta nyereségéhez mérten megállapított felül osztaléokra.

A Szabadalmazott Agrárbank mindazokat a kedvezményeket élvezi, amelyeket az Állami Jelzálogbank élvez.

A közgyűlésen minden tíz részvénynek egy szavazata van.

Felhivatnak az összes termelők és termelőszövetkezetek, földműveszövetkezetek és azok szövetsége, a többi hasonló intézmények, pénzügyi intézetek, bankok, biztosítótársaságok és az összes polgárok, akiknek a nemzeti termelés és az állam előrehaladása a szívükön fekszik, hogy jegyezzenek részvényt a Szabadalmazott Agrárbank részvényeiből és ezzel segítsék elő ennek a szükségessé és hasznos intézménynek minél előbb szilárdabb alapra való fektetését. A részvények jegyzésével nemcsak józan polgári köteleységüket teljesítik, hanem új eszközöket bocsátanak a mezőgazdaságnak, ennek a nemzeti életünkben legfontosabb termelési ágának rendelkezésére. Aki részvényt jegyez, az a pénzt elsőrangban biztos értékpapírba helyezi, amelynek jövedelme biztosítva van. Azonkívül az állam megengedte a pénzügyi intézeteknek és a bankoknak, hogy a tartaléktőkéiket a Szabadalmazott Agrárbank részvényeiben helyezték el.

Az aláírásnál részvényenként 125 dinár, tehát a névérték 25 százaléka fizetendő le, minden költség nélkül, a fennmaradó rész 3 egyenlő részletben fizetendő az igazgatóság felhívása után, legkésőbb 1930 március 31-éig.

Az aláírás kezdete május 22. és június 22-ikéig bezárólag tart. Aláírni lehet a következő intézményeknél:

A Szövetkezetek Szövetségénél.

A mezőgazdasági hitelről szóló törvény értelmében alakult Tartományi Szövetkezeteknél, továbbá a következő bankoknál:

Állami Jelzálogbank
Narodna Banka
Postatakarékpénztár

és az összes fiókjainál

SZERBIÁBAN:

Beogradban: Beogradska Zadruga
Zanatska Banka Kraljevine SHS.
Generalna Banka za Trgovinu i Industr.
Izvozna Banka
Jadransko Podunavska Banka
Opšta Jugosloven. Bankarsko Društvo
Srpsko Amerikanska Banka.
Tehnička Banka
Činovnička Banka
Francusko Srpska Banka
Jugoslovenska Udružena Banka.

HORVÁT-ÉS SZLAVONORSZÁGEAN:

Zagreb: Jugoslovenska Banka
Jugoslovenska Udružena Banka
Prva Hrvatska Štedionica
Srpska Banka
Brod na Savi, Srpska Kreditna Banka
Vinkovci, Prva Vinkovačka Veresijaska Banka
Vukovar, Srpska Kreditna Banka
Darugar, Čehoslovačka Banka
Zemun: Srpska Narodna Štedionica
Trgovačka Banka
Indija, Prva Indijjski Kreditna Banka
Irig, Srpska Privredna Zadruga
Karlovac, Srpska Kreditna Banka i Štedionica

Nova Gradiška, Srpska Štedionica
Osijek: Slavonska Agrarna Štedionica
Srpska Centralna Banka
Ravna Gora (Gorski Kotar), Banka i Štedionica
Ruma, Srpsko-Sremeska Banka
Senj, Senjska Štedionica
Šisak, Posavska Štedionica
St. Fazova, Staropazovska Štedionica
Čakovac, Čakovečka Medjumurska Štedionica
Sid, Šidska Štedionica

SZLOVÉNIÁBAN:

Ljubljana: Zadruga Banka
Zadruga Gospodarska Banka
Kreditni Zavod za Trgovinu i Industriju
Ljubljanska Kreditna Banka

Murska Sobota, Prekomurska Banka
Maribor, Mariborski Kreditni Zavod
Posojilnica
Celje, Celjska Posojilnica

A VAJDASÁGEAN:

Apatin, Apatinska Banka i Štedionica
Bela Crkva, Srpska Kreditna Banka i Štedionica
Vel. Bečkerek: Opšta Privredna Banka
Srpska Štedionica
Vel. Kikinda: Srpska Banka
Velikokikindska Centralna Štedionica
Vršac, Vršaka Pučka Banka

Kovin, Kovinska Banka
Novi Beđej, Narodna Štedionica
Novi Vrbas, Novivrbaska Štedionica
Nova Kanjiža, Novokanjiška Centralna Štedionica
Novi Sad: Trgovačka i Obrtna Banka
Srpska Trgovačka Banka
Pančevo: Pančevačka Kreditna Banka
Pančevačka Pučka Banka
Senta, Senčanska Okružna Štedionica
Sombor, Somborska Zanatlijska Banka
Srpski Iteboj, Banka Posednika Srp. Iteboj. Pašnjaka D. D.
St. Bečej, Bačko-potiska Kreditna Banka
Subotica: Opšta Kreditna Banka
Opšta Privredna Banka
Titel: Prva Titelska Štedionica
Črnug: Čurúska Okružna Štedionica
Ođzaci: Ođzačka Štedionica

BOEZNIA ÉS HERCEGOVINÁBAN:

Opšta Privredna etaon
Banja Luka: Prva Banjalučka Štedionica
Srpski Kreditni Zavod
Bijelina: Zemljoradnička Banka
Elhač: Srpska Banka
Bosanska Gradiška: Srpski Kreditni Zavod
Bosanska Dubica: Srpska Štedionica
Bosanska Krupa: Srpska Banka i Štedionica
Bosanski Novi: Srpska Štedionica
Bosanski Petrovac: Srpska Banka
Bosanski Samac: Srpska Banka

Berko: Prva Muslimanska Banka
Bugojno: Srpska Banka
Višegrad: Srpska Prometna Banka
Gacko: Srpska Štedionica
Mostar: Srpska Banka
Hercegovačka Banka
Prijeđor: Prva Srpska Štedionica
Sanski Most: Srpska Štedionica
Tešanj: Muslimanska Trg. i Poljoprivredna Banka
Travnik: Hrvatska Banka
Trebínje: Srpska Banka i Štedionica
Foča: Srpska Banka i Štedionica
Sarajevo: Banka Gajret
Bosanska Industrijska i Trgovačka Banka
Zemaljska Banka za Bosnu i Hercegovinu
Srpska Centralna i Privredna Banka
Amerikansko-Srpska Banka

DALMÁCIÁBAN:

Dubrovnik: Dubrovačka Trgovačka Banka
Kotar: Bokoška Banka
Split: Prva Pučka Dalmatinska Banka
Supetar: Bračko-Amerikanska Banka
Herceg Novi: Hercegovačka Banka

MONTENEGRÓBAN:

Cetinje: Crnogorska Banka
Činovnička Štedionica
Nikšić: Nikšićka Kreditna Banka
Podgorica: Podgorička Banka

Beograd, 1929 május hó.

Vojin M. Djuričić s. k., kormánybiztos

LIFKA-MOZI

Szerdán utoljára a nagy sikert aratott ujdonság!
Vivian Gibson, Harry Liedtke
Páris Casanovája

Csütörtöktől a nagy világláger
IVAN MOSJOUKIN, LIL DAGOVER
VÖRÖS és FEKETE
(Titkos futár)
Stendal világhírű regénye után
Előadások kezdete 6 és 9, vasárnap 4, 6 és 9 órákor

LEVELEZÉS

Életem! Mi van Veled, se nem irsz, sem nem jössz. Életem, jöjj, várlak. I. V., Državni drum, borj 6. Osijek III. Alsó Város. 6761

L. U. 3 levelet kaptam. — Fáj a szenvedése. — Gondolatokban csak ott. Semper ide! Sürgős választ kérek, milyen legyen a kendő. Kedden-szombaton távol leszek, minden másodnap írok. — Omnia vincit amor! 6767

Nem sablonok, hanem külön egyéni ízlés szerint készülnek Brauchler butorai. Subotica. Halpiac.

Heine egyik versében azzal vigasztalja a szeplős nőket, hogy az Ég is azért szép, mert csillagok vannak rajta. A szeplős nőnek nem is kell kétségbeesnie, mert Vécsei Jenő: **Kozmetikai Tanácsadó** című könyve, — ára 40 dinár, — felvilágosítást ad, mikép kell a szeplőt eltávolítani. 6534

HÁZASSÁG

Betársulhat 310 holdas birtokbirtelme tökéletes, ügyes, javakorabeli izraelita férfi. Benőülés is lehetséges. — Részletes levelet »Bánati« jellegre a kiadó továbbít. 6731

FOGLALKOZÁS

Kovácssegéd azonnali belépésre kerestetik. Kocsis Mátyás, Mol (Bácska). 6747

Kifutóleány felvétetik. Herson, Aleksandrova ul. 15. 6750

Allami

osztályorsjegyek és egyéb értékpapírok eladására ügynőket felvez Kemény banküzlet, Manojlovičeva 3. 5565

Fiatall sóffér, négy nyelvet beszél, külföldi utlevéllel rendelkezik, július elsejére állását változtatná. Külföldre is elmenne. Ajánlatokat Bega hirdetőbe, Velikibérekérek. 6737

Házmesteri vagy hasonló állást keresek villanyselelő, 41 éves, nős, gyermektelen, jó bizonyítvánnyal. Négy nyelven beszél. Cim Bega hirdetőben, Velikibérekérek. 6738

Bognársegéd állást keres. Cim: Balog, Pančevo, Starčavečka 5. 6769

Ondolónő azonnali belépésre kerestetik. Weinerth József, Subotica, Jelašičeva ul. 9. 6729

Varrólányokat, önállókat állandó munkára, továbbá tanulólányokat felvez Suvačarovná, Konya Rózsika, Karadžičeva ul. 10. 6707

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szö 1 dinár, vasárnapos és címző közzétételét számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár. Csak felbélyegzett jellegű leveleket továbbítunk. Kérdésfeltevésekhez válaszbélyeg mellékelendő.

Ajándék óra

Ismételten figyelmeztetjük a t. fogyasztó közönséget, hogy minden

IDOL CIPÓKRÉM

dobozban van egy betű. Ha a betűkből az

IDOLKRÉM

szót összeállítja, vagy 120 darab egyes betűt beküld, kap ezért jutalmul egy szép órát

Prva Jugoslavenska Kemična Fabrika d. d. Novisad

6307

Nyugagy

140 din.
BARZEL D. D.
SUBOTICA

Szönyegek, szekrények, háló és sok más holmi olcsón eladó. Cim a kiadóban.

Eladó Magyar Állami 6 HP. lános magánjáró generaljavítással, ifabb Balzam István ipartelepén, Sztáribecsejen. 6739

Modern lakház két lakással, 8 szoba, melléképületek, kert Sekid központján, mindenne alkalmas. Orvosi lak volt, olcsón eladó. Bérbe is kiadó. »Bömches« ügynőksége, Bačka Topola. 6740

Vegyeskereskedés, italmérés, trafik, pékség, házzal Bácska Topolán olcsón eladó. Nagy forgalma kimutatható. »Bömches« ügynőksége, Bačka Topola.

Hol vásárol a vidéki legolcsóbban kész férfi, női, fiu és gyermekruhát Szubotican? Földes Samu ruhaárúházában, Rudics ucca gyümölcsiac. Férfiöltöny 525, divatraglán 675, női felöltő 425, gyermekruhák 225, Trenco coat 725, munkásruhák 140 dinártól. Tessék meggyőződni vételkényszer nélkül, ügylen a cégre. 2751

Eladó

FORDSON-iraktor 2 és 4 vasu ekével

Egytonnás teherautók, különböző típusu személyautók mind használói, kifogástalan állapotban, jutányos árban

WEIGAND
autógarázs

Paja Kujundžičeva ul. 4
Telefon 61
SUBOTICA

Raktáron tartok állandóan prima bel- és külföldi gépszijakat legolcsóbb árban. Gyuriis Gábor, Kula. 6249

Aratásra munkásokat keresek. Levelet Benosecz Mihály gazda, Zednik címre kérek. 6592

Fűzők, orvosi rendelésre, haskötők legmodernebb kivitelben Gutainánál, VIL. Ostojičeva ulica 32. 4839

Műlábak
múkarok, gyógyfűzők, támegépek és betegelő-kocsik, Schönbrunnál, Szubotica. Paja Kujundžičeva 20. 5817

Eladó üzembeszűntetés miatt minden elfogadható áron. 2 ötonnás teherautó, 110 voltos, 127 amperes Reiter-féle egyenáramu dinamó, 1 Seck-féle automatikus buzalocsoló, 1 revolvereszergepad, 1 zsáporológép, 1 zsákvarrógép és egy nyolcszemélyes komplett gőzfürdő-berendezés. Bővebb felvilágosítást nyújt Székely László, Ada. 6607

VÁROSI MOZI

Csütörtök—vasárnap
A jövő ezezon legnagyobb slágere
Piszkos pénz
„SONG“
Richard Eichberg monumentális filmje
Személyek:
Song . . . . . ANNA MAY WONG
Gloria Lee táncosnő . . . . . MARY KID
Dimitrij . . . . . A. SCHLETTOW
Ják artista . . . . . HEINRICH GEORG

Eladó 8-as Schlick alakított lános magánjáró, egy darab 70—80 HP Stock motor 6-vasu ekével, 1 drb 6-os alakított fogaskerekes Marschal lokomobil egy 20—24 HP MÁV szivógázmagánjáró, 2 darab Fordson-traktor, egyik majdnem vadonatúj, alig használt állapotban, egy 15 HP Wochanka szivógázmotor, egy 12 HP nyersolajmotor Dresdener Gasmotoren gyártmányu, egy darab Hofherr gyártmányu tengeri szártpó, egy darab fogaskerekű, alakított 8-as Első Magyar Gazdasági magánjáró, 54-os hasongyártmányu cséplővel, 1 drb alakított Hofherr-féle fogaskerekű 8-as magánjáró, 12 éves, 1 drb 1909-es Hofherr-Schrantz 720 mm gyűrűcsapágyas cséplőszekevény, 1 drb 1917-es 10 HP Renauer-gyártmányu huzatos benzínlokomobilal, teljes felszereléssel, valamennyi kifogástalan üzemképes állapotban jutányos áron és kedvező feltételek mellett kapható. Agrikultura, Szombor. 6010

Használt kerékpár megvételre kerestetik. Nojesek Géza, Subotica. 6692

Figyelem! Ha jó és olcsó cserépkályhát és kandallót akar, forduljon bizalommal Gregoric Gyula kályháshoz, Senta. (Nagy gőzmalom.) 6672

Ingotlanok és áruk

vételét és eladását közvetíti, bizományi árut értékesít, értékpapírokat, sorsjegyeket vesz és elad. Kemény banküzlet, Manojlovičeva 3. 5565

Jómeneteli trafikbódó más vállalat miatt eladó. Érdeklődni Vidákovics Antal trafikosnál, Csantavir.

KÜLÖNFÉLE

Különbejárta csinosan burtozott szoba azonnalra kiadó. Trumbičeva ul. 3. — Ugyanott kiadó szoba, konyha, speiz melléképületekkel. 6735

Szoba, konyha, kamra olcsón kiadó. Banatska ul. 19. 6727

Tojaskereskedők ajánlatait állandó export céljából referenciákkal kérem Dr. Paliz, Frankopanova 9, Beograd. 6743

Elsőrendű 30 holdas szép tanyás birtok több évre bérbeadó gabonáért sekíti határban. »Bömches« ügynőksége, Bačka Topola.

Lakás, négy szoba, azonnal kiadó. Ugyanott egy nagy garderobe szekrény eladó. Rádió Reklam, Subotica.

Butorozott szoba kiadó. — Schweiger, Ivan Antunović 11. 6751

Szuterén pince, 17 méteres, azonnalra kiadó. Donat, Vilsonova ul. 6. 6752

Földbirtokokat keresek hasznosbérbe, gabonáért. — Bömches« ügynőksége, Bačka Topola. 6742

Kétszobás modern lakás melléképületekkel kiadó. Petrogradska ul. 6. Ugyanott régi ajtó és ablakok eladók. 6586

Kétszobás lakás előszobával melléképületekkel azonnal kiadó. Bővebbet Lichtig szabónál, Pašičeva ul. 20.

Irodahelyiségek azonnalra és augusztus elsejére Labor üzletházában kiadók. Bővebbet telefon 12. 6670

Azonnal kiadó 2 utcai szoba melléképületekkel. — Somborski put 17. 6562

Pénzkölcsönt

folyósít ingatlanokra, váltókra ékszerre, értékpapírokra és egyéb dologi biztosítókra Kemény banküzlet, Manojlovičeva 3.

Wolfner gépszijjal munkát, időt és pénzt takarít meg. Szubotica! egyedürisült Barzel vasüzlet. 6117